

การเมือง เรื่องกัญชา

"การเมือง เรื่องกัญชา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจ และอิทธิพลของชนชั้นนำโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ากัญชาแก่ตน และพวกพ้อง" นี่คือการรวบรวมความคิดในการศึกษา

ประเด็นหลักที่จะกล่าวถึงในบทนี้จึง เป็นเรื่องปรากฏการณ์เกี่ยวกับการใช้อำนาจ และอิทธิพลของชนชั้นนำ

ชนชั้นนำในที่นี้ได้มาจากบทสรุปในบทก่อน ซึ่งปรากฏว่ามีชนชั้นนำสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภทตามระดับของความเกี่ยวพันใน เรื่องกัญชา กลุ่มเหล่านี้คือ

1. ชนชั้นนำที่ไม่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชาและเป็นกลุ่มต่อต้านขบวนการค้ากัญชา
2. ชนชั้นนำที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือขบวนการค้ากัญชา เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชา
3. ชนชั้นนำที่เป็นนักค้ากัญชาเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชา

และกลุ่มบุคคลทั้ง 3 กลุ่มนี้ ต่างมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของข่ายใยความสัมพันธ์ทางสังคมอัน เป็นลักษณะพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนบุคคล

ดังนั้นปรากฏการณ์ของการใช้อำนาจและอิทธิพลในระหว่างบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ จึงมีอยู่อย่างหลากหลาย ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อม

การนำเสนอในที่นี้จึง เป็นปรากฏการณ์แบบแผนหลัก ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ซึ่งสามารถแสดงตัวอย่างที่เป็นปรากฏการณ์จริงให้เห็นได้ ดังจะได้อธิบายต่อไป

จากกรอบความคิดในการศึกษา และการกำหนดหน่วยการวิเคราะห์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดตัวผู้กระทำทางการเมือง เรื่อง กัญชา ได้ ดังที่ปรากฏในบทที่ 4 นั้นในบทนี้จะแสดงให้เห็นว่า การกระทำทางการเมืองของคนเหล่านั้นเกิดขึ้นได้อย่างไรบ้าง ใครเป็นผู้กระทำ และใครเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งหมายถึงว่าใครเป็นผู้ใช้อำนาจและอิทธิพลต่อใครด้วยจุดมุ่งหมายอะไร ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ แต่เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปบทบาทของผู้กระทำทางการเมืองก็อาจเปลี่ยนแปลงไปด้วย นอกจากสถานการณ์จะเป็นสิ่งหนึ่งที่กำหนดบทบาทแล้ว สถานภาพทางสังคมก็เป็นสิ่งหนึ่งที่กำหนดบทบาทของผู้กระทำทางการเมืองด้วย ดังนี้ สถานภาพของบุคคลและสถานการณ์จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดบทบาทของผู้กระทำทางการเมือง เรื่อง กัญชาว่า เขาจะใช้อำนาจ และอิทธิพลในการแสวงผลประโยชน์แก่ตนหรือกลุ่มอย่างไร

ในการนำเสนอต่อไปนี้จะกล่าวถึงพฤติกรรมเชิงอำนาจ และอิทธิพลของชนชั้นนำแต่ละประเภทตามลำดับ โดยเริ่มจากกลุ่มชนชั้นนำที่เป็นขบวนการค้ากัญชา กลุ่มชนชั้นนำที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือขบวนการค้ากัญชา และชนชั้นนำที่ไม่เกี่ยวข้องกัขบวนการค้ากัญชา เป็นลำดับหลังสุด

การใช้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชาในขบวนการค้ากัญชา

จากการศึกษาในบทที่ 4 เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำท้องถิ่นกับขบวนการค้ากัญชา จะเห็นว่า มีบุคคลที่เป็นชนชั้นนำประเภทต่าง ๆ ที่เป็นนักค้ากัญชา กล่าวคือ นักการเมืองท้องถิ่นบางคน เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน พ่อค้านักธุรกิจบางคน นอกจากชนชั้นนำที่เป็นนักค้ากัญชาแล้ว บุคคลทั่วไปบางคนก็เป็นนักค้ากัญชาอันได้แก่ ผู้ที่มีบทบาทในทางการค้ากัญชาดังก็คือ นายทุนทางการเมือง ผู้ลำเลียงขนส่งกัญชา เหล่านี้เป็นต้น

นักค้ากัญชาจึงมีสถานภาพทางสังคมต่าง ๆ กัน ในขณะที่มีสถานภาพต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีบทบาทในทางการค้ากัญชาที่แตกต่างกันไป การใช้อำนาจและอิทธิพลของนักค้ากัญชาจึงมีลักษณะที่สอดคล้องกับสถานภาพทางสังคมของบุคคลนั้นเสมอ

1. การใช้อำนาจและอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้ากัญชา

จากบทที่ 4 พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีพฤติกรรมเป็นนักค้ากัญชา ได้แก่ผู้กำกับตำรวจ

รองผู้กำกับฯ บางคน สารวัตรใหญ่บางคน และรองสารวัตรปกครองป้องกันบางคน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนบางคน

บุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเหล่านี้ มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการปราบปรามซึ่งเป็นอำนาจที่ชอบธรรมที่สามารถเอาผิดแก่ผู้ต่อต้านการใช้อำนาจ ได้ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้มีและใช้อำนาจในการตอบโต้การใช้ความรุนแรงจากผู้ต่อต้านได้โดยชอบอีกด้วย

เจ้าหน้าที่ของรัฐจึง เป็นกลุ่มที่มีอำนาจในทางปฏิบัติการในท้องถิ่นยิ่งกว่ากลุ่มใด ๆ การใช้อำนาจ และอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นนักค้ำกัฏษาจึงอิงอยู่บนพื้นฐานของอำนาจหน้าที่เป็นสำคัญ แต่มีลักษณะของการใช้อำนาจโดยมิชอบทั้งสิ้น ดังตัวอย่างเช่น

1.1 การใช้อำนาจ และอิทธิพลต่อผู้ได้บังคับบัญชา ผู้กำกับสั่งการให้อำนาจความสะดวกแก่นักค้ำกัฏษาคณวณที่ขออนุญาตทาง สกญ. (สำนักงานกิจการฆวน) เพื่อเดินทางออกนอกเขตควบคุมการสั่งให้ผู้ได้บังคับบัญชาพิจารณาเรื่องการขอเป็นคนต่างด้าวของคณวณ โดยเร็ว ผู้ได้บังคับบัญชาผ่าน เรื่องการขอเป็นคนต่างด้าวของคณวณการสั่งให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนคดีอ่อน เพื่อให้ผู้ต้องหาหลุดคดีกัฏษา การสั่งให้อนุญาตประกันตัวแก่ผู้ต้องหาคดีกัฏษาทั้งๆ ที่พนักงานสอบสวนคัดค้านการประกัน การตั้งคดีที่นายตำรวจรับผิดชอบเข้ามาหาเสียเอง เพื่อช่วยเหลือนักค้ำกัฏษาการสั่งให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำการ เปลี่ยนของกลางโดยเอากัฏษาออกแล้วใส่ใบไม้ไว้แทน การสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมให้การในทางที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายจำเลยที่เป็นนักค้ำกัฏษา การสั่งให้ผู้ได้บังคับบัญชาไปปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งโดยมีเจตนาให้หันเหความสนใจไปทางอื่น เป็นการบิดเบือนความจริง การสั่งให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้าแถวเพื่อตรวจสอบยอดกำลังผลทุกเช้า (9.00น.) และบ่าย (15.00 น.) หากผู้ใดฝ่าฝืนจะพิจารณากักบริเวณ หรือเข้าเวรยาว หรือทำโทษอื่นๆ ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาไม่สามารถใช้เวลาไปในการเดินทาง เข้าพื้นที่เพื่อสืบสวนหาข่าวได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาการชักชวนทนายมาให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านคดี (สอบสวน) หรือด้านการจับกุมทำการคุ้มครอง และช่วยเหลือการลักลอบค้ำกัฏษาแก่นักค้ำกัฏษาโดยจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเหล่านี้ เป็นต้น *

จุดมุ่งหมายสำคัญของการใช้อิทธิพล ก็เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติวิสัยหรือการกระทำการอื่น เป็นเหตุริตอันสามารถก่อให้เกิดผลในทางที่เป็นคุณแก่นักค้ำกัฏษา ซึ่งโดยทั่วไปแล้วไม่ค่อยเกิดปัญหายุ่งยากนัก เพราะการสั่งการของผู้บังคับบัญชาลักษณะดังกล่าวนั้น

เหมือนกับการเปิดช่องทางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่รอคอยจังหวะอยู่แล้วว่า นายของตนมีความประสงค์อย่างไร และลักษณะดังกล่าวนี้ผู้บังคับบัญชาจะรู้สึกว่าการบังคับจำเป็นต้องรับผิดชอบในคำสั่งนั้นด้วยตนมีหน้าที่ทำตามคำสั่งโดยเชื่อว่าเป็นสิ่งที่สั่งการโดยชอบ ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้ว เป็นสิ่งที่มิชอบ เมื่อเกิดเหตุพัวพันมาถึงผู้ปฏิบัติก็ต้องติดร่างแหของการกระทำโดยมิชอบไปด้วย เสมอส่วนผู้บังคับบัญชาที่มีวิธีป้องกันตัวไว้ก่อนแล้วก็รอดตัวไป วงการตำรวจเป็นวงการที่มีลักษณะของปลาใหญ่กินปลาเล็กเสมอ

1.2 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทอื่น การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทอื่นนี้ มักอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ใช้และผู้ถูกใช้ เป็นสำคัญ อาจได้แก่ ความเป็นเพื่อน ความเป็นญาติหรือพรรคพวกแนะนำกันมา เจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทอื่นที่มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามกัญชาเช่น ฝ่ายปกครองหรือหน่วยพิเศษจากส่วนกลาง หรือฝ่ายที่มีบทบาทในการพิจารณาคดีชั้นศาล หรือเป็นผู้ตัดสินคดีหรือมีบทบาทในการสอบสวนความผิดทางวินัย

จุดมุ่งหมายของการใช้อำนาจ และอิทธิพลก็เพื่อยับยั้ง ปิดเบียด หรือผ่อนความเข้มงวดของการปราบปรามกัญชาอันอาจกระทบถึงตนและพวกได้ ดังเช่นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็น นักค้ากัญชา อาศัยสถานภาพของการเป็นเจ้าหน้าที่ และเป็นเพื่อนไปติดต่อกับนักบิน เฮลิคอปเตอร์ ซึ่งมีหน้าที่บินขึ้นเข้าแปลงกัญชา เพื่อตัดฟันทำลายให้บินไปสู่จุดที่กัญชาเบาบาง หรือที่มีพื้นที่กัญชาในความคุ้มครองของตน โดยอ้างว่าเป็นคนกลางมาติดต่อแทนราษฎร ทั้งนี้โดยมีการจูงใจจากการปฏิบัติตามที่ร้องขอด้วยจำนวนเงิน เป็นแสนบาท ความไว้วางใจของนักบินต่อเพื่อนและผลประโยชน์ จำนวนมากในการบินแต่ละครั้ง ย่อมมีอิทธิพลให้ยอมที่จะดำเนินการตามประสงค์ (จ.ส.ต.สุวิทย์ วาที, สัมภาษณ์)

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้ากัญชา ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่เฉพาะกิจในโครงการปราบปรามตัดฟันไร่กัญชาในจังหวัดวารีวิไลใช้อำนาจและอิทธิพลในการตัดสินใจ เพื่อเป็นการกีดกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ปราบปรามจากส่วนกลาง เข้ามามีส่วนร่วมในคณะอำนวยการ เพื่อร่วมกำหนดแผนงานการปราบปราม เนื่องจากต้องการละเว้นการปฏิบัติการในพื้นที่ภายใต้การคุ้มครองของตน เพราะหากกัญชาส่วนดังกล่าวรอดพ้นไปได้ก็จะได้ส่วนแบ่งจำนวนร้อยละ 30 ของราคาจำหน่ายได้ (ร.ต.ท.ศรี แสงโสม, สัมภาษณ์)

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้ากัญชาไปติดต่อกับผู้ฝึกฆา และอัยการจังหวัดหนึ่ง เพื่อวิ่งเต้นคดีนายสมชาย ปรากฏว่าอัยการสั่งไม่ฟ้อง 1 คดี และศาลฝึกฆาหลวงโฑรอลงอาญา อีก 1 คดี เป็นการใช้อิทธิพลจูงใจโดยให้ผลตอบแทนถึง 2 แสนบาท และที่เจ้าหน้าที่ยุติธรรมดังกล่าวยอมดำเนินกรตามร้องขอ เนื่องจากแต่เดิมมีความสนิทสนมกันจนมีการร่วมมือในการวิ่งเต้นคดีหลายครั้ง*

การที่เจ้าหน้าที่ซึ่ง เป็นนักค้ากัญชา วิ่ง เต้น เข้าหาเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระดับสูงของจังหวัด เพื่อให้ยุติระงับเรื่องการตั้งกรรมการสอบสวนในกรณีผู้ฝึกฆาการค้ากัญชา ทั้งนี้โดยผ่านทางภรรยาของตนซึ่ง เป็น เพื่อนสนิทกับภรรยาของผู้ที่มีอำนาจตั้งกรรมการซึ่งก็ปรากฏว่า เรื่อง เงียบหายไป (นายสุนทร ภูไท, สัมภาษณ์)**

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นนักค้ากัญชาติดต่อกับนายทหารผู้มีอำนาจในการสั่งใช้ยานพาหนะของทางราชการ เพื่อขอให้รถทหารในการขนกัญชาโดยมีการจูงใจด้านค่าตอบแทนราคาแพง และมีการป้องกันตัวเองของผู้ขนส่งดังกล่าว โดยเป็นการสั่งให้ผู้บังคับบัญชาเดินทางขนสัมภาระของทางราชการไปกรุงเทพฯ หากเกิดความผิดพลาดลูกน้องจะรับผิดชอบ (พ.ต.อ. เสนีย์ วารินทร์, สัมภาษณ์)

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นนักค้ากัญชา และมีความสนิทสนมกับผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ประจำจังหวัดบรรมดาลัย ซึ่งมีพฤติกรรมเป็นนักค้ากัญชาเช่นกัน ได้ใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือ โดยการลงข่าวปกป้องตนเองและวิจารณ์องค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ ในการปราบปรามยาเสพติดซึ่งเป็นองค์กรที่พิจารณาเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูงให้โยกย้ายกลุ่มเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นนักค้ากัญชาออกจากพื้นที่ ทำให้ผู้อ่านหนังสือพิมพ์คล้อยตามได้ เป็นการใช้อิทธิพลผ่านทางสื่อมวลชนในลักษณะการบิดเบือนข้อเท็จจริง (เดลินิวส์, 7 มิ.ย.28, 11 มิ.ย. 28)

1.3 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้ากัญชาจะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้อำนาจและอิทธิพล อย่างชัดเจนจากการกระทำต่อราชการ ในลักษณะของการบังคับ ข่มขู่ทั้งนี้เพื่อจูงใจหมายให้ได้ผลประโยชน์ทางการเงิน การบังคับให้ยอมตามและ

*รับฟังจากเจ้าหน้าที่องค์กรยุติธรรม ผู้วิจัยขอปกปิดนาม

**ดูรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ในภาคผนวก ฉ.

การข่มขู่ทั้งนี้ เพื่อจูงใจให้ได้ผลประโยชน์ทางการเงิน การบังคับให้ยอมตามและการข่มขู่
อยู่บนพื้นฐานของการมีอำนาจหน้าที่ ซึ่งถ้าจะว่าไปแล้วแม้จะเป็นสิ่งที่มีชอข แต่ก็ใช้ได้ผลในการ
ต่อรองกับผู้ต้องหาที่ต้องการอิสรภาพ

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้ากัญชา มักจะใช้วิธีการจับผู้ต้องหาพร้อมของกลาง แล้วข่มขู่
บังคับ หรือเปิดช่องทางให้ผู้ถูกจับกุมยอมเสียเงินทอง เป็นการแลกเปลี่ยนกับการปล่อยตัว หลังจาก
นั้นเจ้าหน้าที่จะยึดของกลางนั้นนำไปเก็บไว้เพื่อจำหน่ายต่อไป ปรากฏการณ์แบบนี้เกิดขึ้นในแทบทุก
พื้นที่ ของอำเภอสังขละและอำเภอกาบัง (นายเอก อ้วนดี, นายเยี่ยม ยอดยิ่ง, สัมภาษณ์)*

เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลบางคนจะ ไปติดต่อกับราษฎรผู้ปลูกกัญชาว่าต้องการให้จะ เว้นการ
ตัดฟันไร่กัญชาหรือไม่ หากต้องการก็ต้องจ่ายค่าคุ้มครองซึ่งอาจตกลงกันว่าจ่ายเมื่อขายกัญชาได้
โดยคิดเป็นค่าคุ้มครอง หลัมะ 10 บาท แต่หากกัญชาถูกตัดฟันโดยหน่วยอื่นก่อน ก็จะต้องไม่อยู่
ในข้อตกลง ลักษณะดังกล่าวนี้ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจึงต้องหาช่องทางชดเชยหรือยั้งมือให้เจ้าหน้าที่
หน่วยอื่น เข้าไปดำเนินการในพื้นที่หากสามารถกระทำได้ (ส.ต.ท.สมชัย ซาดิซาย, สัมภาษณ์) การ
คุ้มครอง เป็นการใช้อิทธิพลในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับการละ เว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

1.4 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อนักค้ากัญชา เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้า
กัญชาเชื่อว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับนักค้ากัญชาด้วยกัน เป้าหมายของการกระทำมุ่งอยู่ที่ผลประโยชน์ การ
เป็นเจ้าหน้าที่ทำให้มีช่องทางมากกว่านักค้ากัญชาที่เป็นคนธรรมดา ทั้งสามารถใช้อำนาจหน้าที่ใน
การแสวงหารายได้ และทั้งทำการค้ากัญชา การแสวงหารายได้ขึ้นอยู่กับช่องทางและโอกาส การ
บีบบังคับเพื่อเรียกค่าคุ้มครองจากนักค้ากัญชาท้องถิ่นก็เป็นอีกช่องทางหนึ่ง โดยที่นักค้ากัญชาเหล่านี้
นั้นก็มักจ่ายยอมโดยไม่มีทางเลือก ไม่เช่นนั้นก็จะถูกเผ่ง เล็งรอจังหวะที่จะจัดการตามอำนาจหน้าที่
ทั้งนี้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ง่าย เพราะการค้ากัญชาในชนบทนั้น เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ค่อยปิดลับนัก

แต่เชื่อว่าจะใช้วิธีการบีบบังคับเสมอไป บ่อยครั้งที่ต้องใช้วิธีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์
เพราะนักค้ากัญชาบางคน เป็นผู้มีอิทธิพลหรือมีอำนาจในระดับที่อาจต่อต้านการกระทำของ เจ้าหน้าที่
ผู้มันได้ เช่น เป็นนักการเมืองท้องถิ่นการประสานประโยชน์จึง เป็นวิธีการที่ใช้ได้ดีที่สุด เพราะ
ปราศจากการบังคับให้ยอมตาม ซึ่งอาจเป็นการสูญเสียทางความรู้สึก และรอจังหวะที่จะตอบโต้
หรือต่อต้าน แต่การประสานประโยชน์นั้นทุกฝ่ายต่างได้รับความพึงพอใจ

*ดูรายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์ ในภาคผนวก ฉ.

1.5 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อพนักงานการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้า
 กัญชาจะไม่แสดงออกให้รู้ว่าตนคือ นักค้ากัญชา และอาจจะไม่ตระหนักว่าตนมีพฤติกรรมเยี่ยงนักค้า
 กัญชา การแสดงบทบาททั่วไปจึง เป็นการแสดงออกตามสถานภาพของการ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการใช้อิทธิพลต่อพนักงานเมืองท้องถิ่น ซึ่งออกมาในแบบของการจูงใจการ
 ชักชวน หรือไม่กี่ประสานประโยชน์ ซึ่งไม่ชัดเจนนักว่าฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเป็นผู้กระทำ เพื่อ
 ที่จะแสวงประโยชน์ เพราะเหตุว่าพนักงานเมืองท้องถิ่นคือ ส่วนหนึ่งขององค์การที่มีอำนาจ และ
 อิทธิพลเพียงพอที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องได้รับการกระทบกระเทือน เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ได้

การใช้อำนาจ และอิทธิพลต่อพนักงานเมืองนี้จึงมักปรากฏในลักษณะของการกระทำผ่าน
 สื่อกลางมากกว่า เพื่อจุดมุ่งหมายให้สนับสนุนช่วยเหลือบางสิ่งบางอย่างเท่านั้น ดังเช่น สวญ.
 สภอ.อุทัยจังหวัดวาริวิไลใช้อิทธิพลในบทบาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐผ่านพ่อค้า (นายภิลิทธิ) ซึ่งเป็น
 หัวคะแนนคนสำคัญของ ส.ส.จังหวัดวาริวิไล ผู้หนึ่งและนายภิลิทธิ เป็นนักค้ากัญชาระดับนายทุน
 ท้องถิ่นที่เคยได้รับการช่วยเหลือจาก สวญ. ตลอดมา อิทธิพลของ สวญ.ต่อนายภิลิทธิ ซึ่งเป็น
 ลักษณะของความเกรงใจ หนึ่งบุคคล จึงดำเนินการช่วยเหลือโดยขอรับรองกับ ส.ส. ผู้หนึ่ง กรณีสวญ.
 ในฐานะพรรคพวกเพื่อนฝูง เกิดปัญหาต้องการความช่วยเหลือผ่อนหนักให้เป็นเบา ส.ส.คนนั้นจึงให้
 คนสนิทมาดำเนินการตามเรื่องให้ แต่ไม่สำเร็จ เนื่องจากกรณีการ เปลี่ยนของกลางคดีนี้เป็น เรื่อง
 อื้อฉาวและเป็นที่เฟื่องเฟิงของผู้ใหญ่ (ร.ต.ท.ก้าวหน้า การแข็ง, สัมภาษณ์)*

1.6 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อพ่อค้านักธุรกิจ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้า
 กัญชาอาจใช้อำนาจอิทธิพลของตน เพื่อคุ้มครองธุรกิจการค้าบางประการของพ่อค้านักธุรกิจ ในขณะที่
 เดียวกัน พ่อค้านักธุรกิจผู้หนึ่ง เป็นเจ้าของกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อการค้ากัญชาของนักค้ากัญชา
 บางคน เช่น การให้เช่าโกดัง เป็นที่เก็บรวบรวมกัญชา การมีกิจการเดินรถบรรทุกที่ให้เช่าเพื่อการ
 ขนกัญชา แม้พ่อค้านักธุรกิจผู้หนึ่งจะมีเชื่อนักค้ากัญชา แต่ก็เป็นผู้สนับสนุนการกระทำผิดดังนี้ เจ้าหน้าที่
 ของรัฐก็อาจแสวงประโยชน์ทางการเงินจากจุดนี้ได้

ดังกรณีของนายสงวน พ่อค้าคนจีน นักธุรกิจก่อสร้าง ซึ่งเป็นพรรคพวกกับนายเล็ง
 นักค้ากัญชาระดับนายทุนในจังหวัดบรรพตพิสัย นายเล็ง ได้ตกลงเช่าสถานที่โกดังเก็บของโดยให้
 ลูกน้องของตนทำสัญญาเช่า แล้วใช้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมและอัดบรรจุกัญชา แต่ปรากฏการณ์

* ดุรายละ เอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ในภาคผนวก ฉ.

ดังกล่าวอยู่ในสายตาของรองผู้กำกับประจำประชา ซึ่งเป็นผู้ที่มีพฤติการณ์ค้ากัญชาร่วมกับนายเล็ง และเป็นผู้คุ้มครองการลักลอบค้ากัญชาของนายเล็งและพวก ทั้งยังเป็นผู้คุ้มครองบ่อนการพนันที่จัดขึ้นที่บริษัทของนายสงวน เป็นประจำอีกด้วย ในการนี้ พ.ต.ท.ประชา รองผู้กำกับฯ จึงวางแผนให้ลูกน้องคนสนิทของตนไปดำเนินการ เรียกค่าคุ้มครอง โดยต่อรองกับการปกปิดเรื่องการสนับสนุนการค้ากัญชาแก่นายเล็ง ของนายสงวน ปรากฏว่าได้เงินเป็นจำนวนถึง 50,000 บาท ทั้งนี้โดยนายสงวนเรียกร้องจากนายเล็งต่อมามีอีกชั้นหนึ่ง (นายมิตร อิศระ, สัมภาษณ์)

โดยสรุปแล้ว การใช้อำนาจ และอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนที่มีพฤติการณ์เป็นนักค้ากัญชา นั้น จะอิงอำนาจหน้าที่ และแสดงบทบาทในฐานะ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นสำคัญบทบาทการเป็นนักค้ากัญชา นั้น เป็นสิ่งที่ซ่อนเร้นแอบแฝง เบื้องหลัง จะทำเมื่อมีช่องทางและโอกาส และรู้จักเฉพาะผู้ที่ร่วมค้ากัญชากัน เท่านั้น พฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้อำนาจและอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทนี้ต่อการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชา จึงมีลักษณะของการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เป็นประการสำคัญ ซึ่งเข้าข่ายของการฉ้อราษฎร์บังหลวง* เป็นการประพฤติดุจริตในการปฏิบัติหน้าที่อย่างยิ่ง และยังเป็นการกระทำผิดตามกฎหมายอาญา เสพติดทั้งในลักษณะตัวการและผู้สนับสนุนอีกด้วย ทั้งนี้แล้วแต่พฤติการณ์ในแต่ละครั้งคราวไป ถ้าจะว่าไปแล้วนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้ากัญชา นี้ยังกระทำการสนับสนุนขบวนการค้ากัญชาควดคู่กันไปด้วย โดยมีมุ่งหวังผลประโยชน์ทุกวิถีทาง

2. การใช้อำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชา

จากบทที่ 4 พบว่า นักการเมืองท้องถิ่นจำนวนหลายคนในจังหวัดวาริชวิล และจังหวัดบรรพตพิสัย เป็นนักค้ากัญชา นักการเมืองเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งมีบทบาทในการควบคุมการปฏิบัติงานในหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ไม่น้อย เช่นการตั้งกระทู้ถาม การสอบถามข้อเท็จจริง การลงมติของสภาจังหวัดเหล่านี้เป็น** อำนาจหน้าที่ของสภาจังหวัดมีมากพอ

*ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน สมพร แสงชัย "การฉ้อราษฎร์บังหลวง: ทฤษฎีและความเป็นจริง" รัฐศาสตร์สาร 11 (มกราคม-ธันวาคม 2528): 50-107.

**ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน แฉล้ม เดชดี "อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาจังหวัด" วารสารข้าราชการ 21 (ธันวาคม 2519): 52-60.

ที่จะทำให้ฝ่ายปกครองต้องพยายามไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับสภาจังหวัดได้ ไม่เช่นนั้น อาจก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารงานและผูปฏิบัติงานได้

นอกจาก ส.จ. แล้วนักการเมืองท้องถิ่นประเภทอื่น คือ ส.ส. และส.ท.บางคนก็เป็นนักค้ากัญชา นักการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วเป็นผู้มีอิทธิพล เมื่อเป็นผู้ที่ลักลอบค้ากัญชาด้วยแล้ว อำนาจและอิทธิพลลักษณะต่าง ๆ จึงถูกใช้เพื่อแสวงประโยชน์จากกัญชา โดยสะท้อนให้เห็นได้ดังนี้

2.1 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมากมายและเด่นชัดกว่าการใช้อิทธิพลต่อกลุ่มอื่น ๆ เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องกับปราบปรามการลักลอบปลูกและค้ากัญชา

ในจังหวัดวาริชวิล และบรรพตพิสัย นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชาจะใช้อำนาจและอิทธิพลของตนไปในทางปกป้อง ค้มครอง และช่วยเหลือคนในอาภรณ์ของตน เป็นสำคัญ เมื่อถูกจับกุมจะวิ่งเต้นประกันตัวหรือวิ่งเต้นคดีให้หลุด ซึ่งทำได้ไม่ยากนักสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม เพราะเป้าหมายสำคัญของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นส่วนใหญ่แล้ว ไม่ใช่อยู่ที่การมีผลงานการจับกุม แต่จะอยู่ที่ว่าในคดีนั้น ๆ จะหาประโยชน์ได้หรือไม่ นี่เป็นการสะท้อนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งคลุกคลีอยู่กับวงการกัญชาของเจ้าหน้าที่ด้วยกันเองมานาน (ส.ต.ท.สมชัย ชาติชาย, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชายังตระหนักว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐหลายคนสามารถซื้อได้ การแลกเปลี่ยนประโยชน์ต่างตอบแทนจึงเกิดขึ้น และมีอยู่ตลอดเวลา โดยการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการคุ้มครองกระบวนการค้ากัญชาให้กับพวกเขาในบางขั้นตอน เช่น การรวบรวมกัญชาในพื้นที่ หรือการลำเลียงกัญชาออกจากพื้นที่ ซึ่งจะแลกเปลี่ยนกับค่าตอบแทนตามที่ตกลงแล้วแต่ความยุ่งยากในการปฏิบัติและความเสี่ยงของเจ้าหน้าที่

ดังจะเห็นได้จากพฤติการณ์ของ นายยนต์ (ส.จ.สังคม) และพวกที่จะติดต่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการคุ้มครอง เครื่องอัดและบรรจุกัญชา อุปกรณ์การผลิตกัญชาหน้าตลอดจนการลำเลียง



กัญชาหลายครั้ง ภายใต้การนำของ พ.ต.ต.เมือง และ ร.ต.ท.จันทร์

กรณีของนายเฉลียว มิชชอบ (นักค้ากัญชารายสำคัญ) ติดต่อผ่านทางนายวัฒนา (ส.ท. วารีวิไล) โดยนายวัฒนาให้ภรรยาของตน นายนายเฉลียวไปติดต่อวิ่งเต้นคดีกับเจ้าหน้าที่ซึ่งสนิทสนมกับตนและเป็นตัวกลางชักนำให้ สวป.สภอ.อุทัย เป็นผู้คุ้มครองการลักลอบลำเลียงกัญชาในพื้นที่รับผิดชอบตลอดจนการที่นายเฉลียวติดต่อผ่านทาง นายปรากฏ ด้านเกวียน ส.ส.นครราชสีมา ให้ใช้อิทธิพลต่อผู้กำกับตำรวจวารีวิไล กรณีขอให้อำนวยความสะดวกแก่ตนในการวิ่งเต้นคดีเมื่อปลายปี 2525

กรณีของนายฤทธิ ส.จ. เขตอำเภอสังคม ซึ่งได้รับเงินทุนอุดหนุนการเลือกตั้งจาก นายทุนของการค้ากัญชาผู้หนึ่ง ได้ติดต่อกับรองผู้กำกับวารีวิไล พ.ต.ท.เทวะ ให้คุ้มครองการลำเลียงกัญชาของตนออกจากพื้นที่ และตกลงกับรองผู้กำกับให้ทำการจับกุมนักค้ากัญชาผู้หนึ่งที่เข้าไปจัดหากัญชาในเขตอิทธิพลของตน ซึ่งเป็นการใช้อิทธิพลในลักษณะของการจูงใจเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ นอกจากนี้นายฤทธิยังติดต่อกับ พ.ต.ต.บรม สวญ.สภอ.สังคม ให้คุ้มครองกัญชาของตนซึ่งรวบรวมไว้ในพื้นที่โดยจ่ายค่าคุ้มครองตันละ 20,000 บาท

กรณีของนายรินทร์ ท่าแร่ อดีต ส.ส.บรรพตพิสัย ที่ได้รับการคุ้มครองจากนายตำรวจระดับสูง และ เขาสามารถใช้รถตำรวจทางหลวงในการขนกัญชาเข้ากรุงเทพฯ ก็แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของเขาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้อย่างชัดเจน (เดลินิวส์, 9 เม.ย. 24)

กรณีของนายพงษ์ น.อุทัย อดีต ส.ส. วารีวิไล แม้จะเป็นที่รู้กันทั่วไปว่าเขาคือ นักค้ากัญชา แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐแทบทุกฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายปกครองและตำรวจต่างก็ยอมรับว่าเขาเป็นคนที่สมมุขสัมพันธุ์ดี และอ่อนน้อมถ่อมตน เขาไม่ได้มีภาพที่เลวร้ายในสายตาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัดวารีวิไลแต่อย่างใด นี่เป็นการสะท้อนทัศนะของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีความใกล้ชิดกับบทบาทของนายพงษ์ ในวงราชการจังหวัดวารีวิไล (นายสุนทร ภูไท, สัมภาษณ์) ประเด็นนี้ย่อมยืนยันอย่างยิ่งว่า อิทธิพลของนายพงษ์มีมากเพียงไรในการสร้างภาพพจน์ที่ติดตัวเขาเองทั้ง ๆ ที่แทบทุกครั้งที่มีการจับกุมกัญชารายสำคัญ ชาวหนังสือพิมพ์มักจะมาผิงว่าเขาเป็นตัวบงการอยู่เบื้องหลังเสมอ (มติชนสุดสัปดาห์ 18 มี.ค. 27; มติชน 1 มิ.ย. 27)

ตลอดจนกรณีของ จ.ส.อ.กุศล ส.จ. เขตอำเภอเมืองบรรพตพิสัย ที่ทำไร่กัญชาแปลงใหญ่ แล้วใช้ตำรวจจาก สภอ. เมืองจำนวนหลายคนไปเผาไร่กัญชา จนกระทั่งฝ่ายปกครองต้องไปทำการปราบปรามเอง ทั้งๆ ที่ฝ่ายตำรวจก็รู้ยก่อนแล้ว (ไทยรัฐ, 25 ม.ค. 23; นายอภัย บ้านธาตุ, สัมภาษณ์)

มี ส.จ. หลายคนที่สนิทสนมกับนายอำเภอในท้องถิ่นนั้นจนถึงขั้นหารถให้ใช้และ เปลี่ยนไปอยู่เสมอคง เช่น นายฤทธิ และนายประหยัด ต่างผลัดเปลี่ยนกันหารถราคาแพงให้นายอำเภอส่งคนใช้ เพราะรู้ว่านายอำเภอเป็นคน "ชอบเล่นรถ" ในขณะที่นายพงษ์มักจะทำหาสาวงามที่นารักให้เป็นคู่ดวงแก่นายอำเภออยู่เสมอ เพราะรู้ว่านายอำเภออยู่ "ชอบผู้หญิง เป็นชีวิตจิตใจ" (นายวิรัช สุตใจ, สัมภาษณ์) ลักษณะนี้ก็เป็นการใช้อิทธิพลทางอ้อม เพื่ออิงอำนาจของนายอำเภอ ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งแม้จะรู้ว่าคนเหล่านั้น เป็นนักค้ากัญชา แต่ก็ไม่กล้าไปยุ่ง เกี่ยวดำเนินการอะไร เพราะไม่รู้ว่านายอำเภอเกี่ยวข้องกับตัวอย่าง ไรหรือไม่

การใช้อิทธิพลของ เหล่านี้การ เมืองที่เป็นนักค้ากัญชา ยังมีปรากฏการณ์ต่าง ๆ อีกมากมายในลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างต่าง ๆ ที่ยกมาเหล่านี้

การใช้อำนาจ และอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่น ต่อกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ การจูงใจให้เจ้าหน้าที่บางคนสนับสนุน ช่วยเหลือขบวนการค้ากัญชาเป็นประเด็นสำคัญ และหากเป็นไปได้ เจ้าหน้าที่บางคนเหล่านั้นก้าวถึงขั้นการ เป็นผู้ร่วมค้ากัญชากับตนคนหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จอย่างยิ่ง และนักค้ากัญชาที่แฝงอยู่ในสถานภาพของนักการเมือง เป็นผู้ที่ได้เปรียบนักค้ากัญชาโดยทั่วไป ในการดึงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้ามาร่วมสนับสนุนช่วยเหลือตน เพราะการเป็นนักการเมือง เป็นสถานภาพที่เอื้ออำนาจในการคบหาสมาคม และมีพื้นฐานของอำนาจทางการเมืองระดับหนึ่งในการที่จะ ปกป้องคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ให้ความร่วมมือกับตน และหากเป็นนักการเมืองของท้องถิ่นที่ได้ก้าวขึ้นสู่การมีบทบาททางการเมือง ในระดับประเทศด้วยแล้ว การที่เจ้าหน้าที่เข้าร่วมให้ความสนับสนุนช่วยเหลือ ตลอดจนการร่วมขบวนการอย่างลับๆ ย่อมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ไม่ยาก ทั้งนี้เพราะ เขาเหล่านั้นล้วน เชื่อมโยงในอำนาจแห่งการคุ้มครองพวกตนได้ เพราะแม้แต่ผู้บังคับบัญชาระดับต่าง ๆ ของพวกตนก็ยังให้ความเกรงอกเกรงใจ และก็ไม่นั่นกว่ามีอะไรซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลังด้วยกัน หรือไม่ นอกจากนี้ยังสามารถที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของพวกเขาได้อีกด้วยเช่นกัน

2.2 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อราษฎร ประการนี้ถ้าจะว่าไปแล้ว การใช้อำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองที่เป็นนักค้ากัญชาต่อราษฎรในเรื่องเกี่ยวกับการแสวงประโยชน์นั้น แทบจะไม่จำเป็นต้องใช้เลย และตระหนักในการใช้อำนาจและอิทธิพลบางประการราษฎรมักยื่นฝ่ายเข้าหาคนเหล่านี้เพื่อขอให้ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อยู่แล้วการช่วยเหลือของนักการเมืองเหล่านี้ต่อราษฎร เป็นลักษณะของการอุปถัมภ์แบบลูกพี่ลูกน้อง เมื่อมีบุคคลที่ต้องทดแทนบุญคุณ ซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานของสังคมไทย ในการค้ากัญชานั้นนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชาจึงใช้ข้อได้เปรียบดังกล่าวในการซื้อกัญชาจากราษฎรเป็นเงินเชื่อ ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่ที่เคยพึ่งพานักการเมืองมักจะยินยอม ด้วยความรู้สึกเกรงใจและไว้วางใจ นี่ก็เป็นลักษณะหนึ่งของการใช้อำนาจและอิทธิพลในเชิงการใช้อำนาจทางจิตวิทยาที่นำมาซึ่งความซุกงูใจให้บุคคลอื่นยอมตามอย่างไรก็ตามลักษณะดังกล่าวนี้จะ เป็นอยู่นานหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของนักการเมืองผู้นั้น ในเรื่องนี้ปรากฏว่านักการเมืองบางคนใช้ความได้เปรียบดังกล่าวซื้อกัญชาเป็นเงินเชื่อ แต่เมื่อประสบความผิดพลาดในการทำงาน ไม่สามารถส่งสินค้าถึงมือลูกค้าได้จึงไม่ได้รับเงิน และก็ไม่มีการจ่ายเงินให้แก่ราษฎรเจ้าของกัญชา และอ้างว่าเมื่อถูกจับก็เป็นเรื่องเหตุสุดวิสัยทุกฝ่ายต้องยอมรับสภาพ เมื่อเป็นดังนี้หลายครั้ง เข้า ความไว้วางใจของราษฎรจึงหมดไป การติดต่อในเรื่องการค้ากัญชาจึงตกลงกันด้วยเงินสดเท่านั้น ลักษณะการหมดความไว้วางใจของราษฎรต่อนักค้ากัญชาที่มีการกระทำเช่นนั้นส่งผลให้ขนาดตลาดการเมืองท้องถิ่นในสมัยต่อมาต้องยุติลงด้วย มีตัวอย่างให้เห็นหลายคนที่ เป็น ส.จ. สมัยเดียวและไม่ได้รับเลือกอีก เช่น นายยนต์ นายกร นายสมเสถียร นายสมร เป็นต้น และส.ส. สมัยปัจจุบันที่มีพฤติกรรมดังกล่าวคือ นายฤทธิ์ ซึ่งบรรดาราษฎรผู้ปลูกกัญชาไม่ไว้วางใจในการขายกัญชาเป็นเงินเชื่อให้อีกต่อไป (นายสมเสถียร สถาพร, สัมภาษณ์)

จากพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์ต่อลูกค้าทั้งฝ่ายผู้ขาย (ราษฎร) และผู้รับกัญชา (นายทุน) เป็นผลสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้บทบาททางการค้ากัญชาในระดับนี้ของนักการเมืองเหล่านี้ มีบทบาทตกลงมา เป็นเพียงระดับนายทุนระดับท้องถิ่น เพราะมีขีดความสามารถจำกัดในการบริหารงานค้ากัญชา บรรดานายทุนต่างชาติจึงมุ่งที่จะติดต่อผ่านคนญวนแทบทั้งสิ้น (นายสมเสถียร สถาพร, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตามแม้จะไม่สามารถสร้างความไว้วางใจในการซื้อขายกัญชาเป็นเงินเชื่อได้ แต่นักการเมืองเหล่านี้ก็ยังเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อบรรดาราษฎรที่ต้องการความช่วยเหลือ เสมอ อิทธิพลของบรรดานักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชาต่อราษฎรจึงเป็นการใช้อิทธิพลของตนต่อบุคคลอื่นอีกชั้นหนึ่ง เช่น การใช้อิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในการช่วยเหลือราษฎรผู้ค้ากัญชา หรือเป็นการสนับสนุนทางการเงินให้ชาวบ้านหรือแม้แต่ข้าราชการครู ผู้ใหญ่บ้าน ปลูกกัญชาให้ (มติชนสุดสัปดาห์

2.3 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อนักค้ากัญชา นักการเมืองท้องถิ่นไม่ได้เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายยาเสพติดดังเช่นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ การใช้อำนาจและอิทธิพลในการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาต่อกลุ่มนักค้ากัญชาจึงแตกต่างออกไปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การบีบบังคับ การข่มขู่ เป็นสิ่งที่ไม่อาจใช้ได้ผลเพราะไม่สามารถให้โทษได้โดยตรง แต่ดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้วในส่วนอื่น ๆ ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีอำนาจทางการเมือง ซึ่งแม้แต่ฝ่ายปกครองก็ต้องให้ความสนใจ และนักการเมืองท้องถิ่นหลายคนในจังหวัดวาริชิวไลและบรรพตพิสัยมีความสนิทสนมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระดับสูงอย่างมาก และจัดว่าอยู่ในวงการสมาคมเดียวกัน โดยเฉพาะสำหรับในท้องถิ่นระดับจังหวัดและอำเภอซึ่งเป็นสังคมแคบ ๆ ตัวอย่างของการสมาคมระหว่างกลุ่มนักการเมืองของท้องถิ่นกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปรากฏเป็นข่าวฉ้อฉลในหน้าหนังสือพิมพ์ คือกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจของกองกับการตำรวจจังหวัดมุกดาหารบุกเข้าทำการจับกุมแพสสำราญกลางแม่น้ำโขง ซึ่งบรรดานักการเมืองท้องถิ่น พ่อค้า และข้าราชการระดับสูงหลายคนใช้ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและตั้งวง เล่นการพนัน

ในจังหวัดบรรพตพิสัยและวาริชิวไลก็เช่นเดียวกัน นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชา เช่น กลุ่มของนายรินทร์ ท่าแร่ อดีต ส.ส. ซึ่งทำธุรกิจค้าสัตว์และธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ได้ร่วมวงเล่นไพ่กับบรรดาหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด รวมทั้งตัวผู้ว่าราชการจังหวัดด้วยเป็นประจำ ความใกล้ชิดลักษณะนี้ก่อให้เกิดอำนาจและอิทธิพลบางอย่างขึ้นแก่นักการเมืองท้องถิ่น เหล่านั้น คือ การสามารถเข้าถึงและได้ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจ และต่างเกิดความไว้วางใจกัน และพร้อมที่จะช่วยเหลือในสิ่งที่อาจกระทำได้แก่ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นพรรคพวกกัน หรือแม้แต่กลุ่มของนายวีรวัฒน์ นพนม ส.ส. จังหวัดวาริชิวไล ก็มีลักษณะเช่นเดียวกันนี้

การใช้อำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองต่อนักค้ากัญชา จึงมีลักษณะของการให้ความอุปถัมภ์แบบลูกพี่ลูกน้องแก่นักค้ากัญชา เช่นกันกับต่อราษฎร บทบาทในการเป็นนักค้ากัญชาของนักการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้ แตกต่างกันไปตามระดับของการค้ากัญชา นักการเมืองที่เป็นนักค้ากัญชหลายคน เป็นผู้ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของ นายพงษ์ น อุทัย อดีต ส.ส. และนักค้ากัญชาระดับเจ้าพ่อ

จะเห็นว่าการมีอำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่น เกิดขึ้นจากสถานภาพของตนส่วนหนึ่ง และได้รับจากการอิงอำนาจของบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดอีกส่วนหนึ่ง เหล่านี้เป็นอำนาจทางการเมืองและอำนาจหน้าที่ โดยยังไม่ได้กล่าวถึงการมีอำนาจทางเศรษฐกิจของนักการเมืองที่เป็นนักค้ากัญชา และเป็นผู้ทำการค้าธุรกิจอีกด้วย

อำนาจและอิทธิพลลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักการเมืองท้องถิ่นเหล่านั้น ย่อมทำให้มีอิทธิพลต่อนักค้ากัญชาอย่างมาก โดยเฉพาะนักค้ากัญชาที่เป็นบุคคลทั่วไป หรือนักค้ากัญชาที่เป็นคนต่างดาว เช่น คนญวน ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อจำกัดทางกฎหมายหลายประการ

การใช้อำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองต่อนักค้ากัญชา จึงเป็นการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือ เพราะนักการเมืองเหล่านั้นยังสามารถใช้อำนาจและอิทธิพลต่อบุคคลอื่นที่มีอำนาจได้อีกต่อหนึ่ง เช่นกัน

2.4 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อนักการเมือง ดังได้กล่าวมาแล้วในประเด็นก่อนว่า แม้นักค้ากัญชาบางคนจะเป็นนักการเมืองท้องถิ่นก็ตาม แต่ก็ยังต้องแสวงหาการคุ้มครองจากนักการเมืองในระดับที่สูงกว่าตนเช่นกัน เพราะเหตุว่าการมีบทบาทจำกัดแค่ในระดับท้องถิ่นบางครั้งไม่อาจเอื้ออำนวยประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ แต่บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในระดับประเทศนั้น มีอยู่อย่างกว้างขวางและครอบคลุม อันอาจแสวงหาช่องทางในการอำนวยความสะดวกต่อนักค้ากัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

นักค้ากัญชาที่เป็นนักการเมืองในระดับประเทศ จึงสามารถใช้อำนาจและอิทธิพลของตนได้อย่างกว้างขวาง ทั้งต่อนักค้ากัญชาที่เป็นนักการเมืองระดับท้องถิ่นเองอีกด้วย โดยอยู่ในฐานะของผู้มีอำนาจและอิทธิพลเหนือกว่า อันสามารถใช้เพื่อการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ยู่ใต้อำนาจและอิทธิพลของตนได้ ดังกรณีของ นายพงษ์ น อุตัย นายไสว น หวานใหญ่ แห่งจังหวัดวารีวิไล เป็นต้น

ในข่ายใยความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจทางการเมืองด้วยกันก็เป็นช่องทางหนึ่งของการช่วยเหลือสนับสนุนแก่ขบวนการค้ากัญชาได้ แม้ว่านักการเมืองอีกผู้หนึ่งจะไม่ได้เกี่ยวข้องก็ตาม แต่การช่วยเหลือพรรคพวกแล้วนั้นจะผิดหรือถูกไม่สำคัญ ความเป็นเพื่อนหรือพวกมักจะทำก่อนหลักการเสมอ

การใช้อำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองที่เป็นนักค้ากัญชาต่อนักการเมืองด้วยกัน จึงมีลักษณะการใช้โดยอาศัยความสัมพันธ์ในข่ายใยทางสังคมเป็นอิทธิพลเชิงจิตวิทยาที่สามารถส่งผลให้ผู้ถูกใช้ต้องตัดสินใจที่จะดำเนินการบางสิ่งบางอย่างอันเป็นการช่วยเหลือสนับสนุน ตลอดจนการแสวงหาประโยชน์จากการค้ากัญชาได้

2.5 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อพ่อค้านักธุรกิจ นักการเมืองที่เป็นนักค้ากำชญา และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางการเมืองสามารถที่จะใช้อิทธิพลของตนต่อพ่อค้านักธุรกิจได้อย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อำนาจหน้าที่ในกระบวนการทางการเมือง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับบรรดาพ่อค้านักธุรกิจได้โดยตรง เช่น การประมูลราคาในโครงการก่อสร้างหรือจัดซื้อต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ของเทศบาล ตลอดจนของสภามหาวิทยาลัย หรือแม้แต่โครงการเงินอุดหนุน ส.ส. ก็ตาม ผลประโยชน์เหล่านี้ให้นักการเมืองท้องถิ่นใช้เป็นอิทธิพลในการแลกเปลี่ยนกับการสนับสนุนทางการเมืองของพ่อค้านักธุรกิจเหล่านี้แทนได้ เช่น การเป็นหัวคะแนนในการเลือกตั้ง หรือการสนับสนุนการเลือกตั้งในด้านอื่น ๆ เช่น กรณีของนายพงษ์ ฒ อุตย์ ใช้อิทธิพลด้านต่าง ๆ ของตนในการรวบรวมพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นผู้สนับสนุนการเลือกตั้งแก่เขานั้น ล้วนมีความสัมพันธ์กันมาเมื่อดำรงตำแหน่ง สจ. เขตอำเภอกุฏย (นายสุนทร ภูไท, สัมภาษณ์)

ในสังคมการเมืองท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อค้านักธุรกิจกับนักการเมืองท้องถิ่นมีอยู่อย่างใกล้ชิด แม้ว่านักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากำชญาไม่สามารถใช้อิทธิพลต่อพ่อค้านักธุรกิจเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการเมืองได้โดยตรงก็ตาม แต่ก็สามารถใช้อิทธิพลทางอ้อมในข่ายยิบทางสังคมได้โดยผ่านไประหว่างบุคคลอื่น และแม้ว่าจะเป็นการช่วยเหลือในการเป็นหัวคะแนนให้ก็ตาม คนเหล่านี้ก็เสมือนเป็นผู้สนับสนุนให้นักการเมืองท้องถิ่นผู้หนึ่งคงมีอำนาจทางการเมืองอยู่ต่อไป ซึ่งสามารถใช้อำนาจดังกล่าวในการแสวงหาประโยชน์จากการค้ากำชญาในทางอื่นได้ ดังได้กล่าวมาแล้ว

โดยสรุปแล้วการใช้อำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากำชญาที่มีลักษณะคล้ายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักค้ากำชญา นั่นคือใช้อำนาจและอิทธิพลทางการเมืองของตนในการอำนวยความสะดวกแก่การลักลอบค้ากำชญาของตนและพวก นอกจากนี้ยังมีลักษณะของการใช้เพื่อสนับสนุนการลักลอบค้ากำชญาของบุคคลอื่นด้วย นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากำชญาจึงมีบทบาทในการเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากำชญาทั้งที่เป็นผู้ลักลอบค้าเองและผู้สนับสนุนการค้ากำชญา

3. การใช้อำนาจและอิทธิพลของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากำชญา

จากบทที่ 4 พบว่าพ่อค้านักธุรกิจหลายคนมีสถานภาพทางการเมืองท้องถิ่น และหลายคนของเหล่านี้คือนักค้ากำชญา ซึ่งผู้วิจัยสรุปว่ากลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากำชญาเป็นส่วนหนึ่งของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากำชญาในแง่ของจำนวน ซึ่งหมายถึงการมี 3 สถานภาพในบุคคลเดียวกัน คือเป็นพ่อค้านักธุรกิจ เป็นนักการเมือง และเป็นนักค้ากำชญา และพ่อค้านักธุรกิจอีกจำนวนไม่น้อยที่เป็นนักค้ากำชญาโดยมิได้มีสถานภาพอื่น

ลักษณะปรากฏการณ์ทั้ง 3 สถานภาพในบุคคลเดียวกันจะกล่าวได้ว่าเป็นนักค้ากัญชาที่มีอำนาจและอิทธิพลกว้างขวางยิ่ง เพราะ เป็นที่มาแห่งอำนาจที่สำคัญทุกประการที่ได้รับการยอมรับนับถือจากคนในสังคม นั่นคืออำนาจทางการเมือง และอำนาจทางเศรษฐกิจ อันจะนำมาซึ่งคุณค่าในสังคมประการต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น เกียรติยศชื่อเสียง ความมั่งคั่ง การกินดีอยู่ดี การยอมรับนับถือ เหล่านี้ เป็นต้น

ประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือ การที่นักค้ากัญชาซึ่งเป็นพ่อค้านักธุรกิจต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่ออำนาจทางการเมืองโดยที่บุคคลเหล่านี้จำนวนมากมุ่งที่จะเข้าสู่แวดวงการเมืองท้องถิ่นโดยการลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ กัน เช่น ส.ส., ส.จ., ส.ท., กรรมการสุขาภิบาล และตลอดจนการเป็นบุคลากรที่มีบทบาทต่าง ๆ กันของพรรคการเมือง เป็นต้น นักค้ากัญชาที่เป็นพ่อค้านักธุรกิจจำนวนมากไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จดังกล่าวดังที่ได้แสดงให้เห็นแล้วในบทที่ 4

ดังนั้นปรากฏการณ์เกี่ยวกับการใช้อำนาจและอิทธิพลของนักค้ากัญชาที่เป็นพ่อค้านักธุรกิจและมีสถานภาพทางการเมือง จึงมีลักษณะดังที่ได้กล่าวแล้วในหัวข้อที่ 2 ของบทนี้ อยู่ส่วนหนึ่งด้วย

ที่จะกล่าวต่อไปนี้ จึงเป็นปรากฏการณ์การใช้อำนาจและอิทธิพลของนักค้ากัญชาที่มีบทบาทเป็นพ่อค้านักธุรกิจในการแสวงประโยชน์เกี่ยวกับการค้ากัญชาของชนวนการ

3.1 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ่อค้านักธุรกิจต่าง ๆ ไม่มีอำนาจหน้าที่และอำนาจทางการเมืองดัง เช่นกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มนักการเมือง ที่เป็นที่เป็นนักค้ากัญชา ดังนั้นการใช้อำนาจและอิทธิพลของพ่อค้านักธุรกิจจึงอาจแตกต่างกันออกไปบ้าง เครื่องมือที่สำคัญของคนกลุ่มนี้จึงได้แก่อำนาจทางการเงินและความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้มีอำนาจหน้าที่ และผู้มีอำนาจทางการเมือง

ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการใช้อำนาจและอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐของพ่อค้านักธุรกิจ จะเห็นได้ชัดจากความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชนวนการค้ากัญชา (บทที่ 4 แผนภูมิที่ 6, 7) ในจังหวัดบรรณตนิสัย

กรณีของนายสมชาย นักค้ากัญชาคนญวน ที่ใช้อิทธิพลทางการเงินแลกเปลี่ยนกับการช่วยเหลือด้านต่างๆ จากผู้กำกับตำรวจ และผู้ใต้บังคับบัญชาบางคน นอกจากเงินทองแล้วยังมีของกำนัลตามโอกาสอันควรอีกมากมาย ผู้กำกับนั้นจึงเห็นว่าการช่วยเหลือนั้นคุ้มค่างับสิ่งที่ได้รับเพราะยากที่จะเกิดปัญหาขึ้นแก่ตนในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานใดคอยตรวจสอบและกรณีหนังสือร้องเรียนก็เป็น เรื่องที่อาจเกิดจากการปฏิบัติไปตามหน้าที่โดยชอบก็ได้ การช่วยเหลือแก่นักค้ากัญชาอย่างใกล้ชิดทำให้เจ้าหน้าที่บางคนมีเจรณาเข้าไปร่วมดำเนินการค้ากัญชาด้วย ทั้งในลักษณะ "หุ้นจริงและหุ้นลม" ซึ่งหมายถึงไม่ต้องลงทุนเลยแต่ก็จะได้รับส่วนแบ่งหากงานสำเร็จ เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวจึงต้องพยายามดำเนินการทวิวิธีทาง ในการทำให้งานการค้ากัญชาของนักค้าสำเร็จลงได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงเป็น เครื่องมือในการคุ้มครองการค้ากัญชาที่มีประสิทธิภาพ

กรณีของนายเส็ง นักค้ากัญชาคนจีนที่ใช้อิทธิพลทางการเงินแลกเปลี่ยนกับการช่วยเหลือด้านต่างๆ จากรองผู้กำกับตำรวจ และผู้ใต้บังคับบัญชา ตั้งแต่การให้คำปรึกษา การคุ้มครอง การวิ่งเต้นช่วยเหลือคดี เป็นต้น และจากความใกล้ชิดอย่างมากทำให้รองผู้กำกับดำเนินการค้ากัญชาพร้อมกับนายเส็งด้วยในเวลาต่อมา โดยทำหน้าที่คุ้มครองการลำเลียงกัญชาด้วยตนเอง และลักลอบสับเปลี่ยนของกลางกัญชาออกจำหน่ายให้แก่นายเส็ง

กรณีของนายมิตร อิศระ นักค้ากัญชาที่ได้รับการช่วยเหลือจากรองผู้กำกับตำรวจจังหวัดวาริชวิล และ สวญ.อำเภอกุ้ย โดยมีวงเงินสำหรับการวิ่งเต้นช่วยเหลือคดีประมาณ 1 ล้านบาทจากนายทุนบงการ อิทธิพลทางการเงินทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการทุจริตต่อหน้าที่ ทำการสับเปลี่ยนของกลาง เพื่อจำหน่ายให้กับนักค้ากัญชาที่มาติดต่อซื้อ จนกระทั่งเกิดเรื่องราวเป็นข่าวใหญ่ทางหน้าหนังสือพิมพ์ และเป็นผลให้สวญ. กับพวกถูกให้ออกจากราชการในเวลาต่อมา

ลักษณะตัวอย่างดังกล่าวเป็น เรื่องที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับบริหาร แต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลทางการเงินของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชาต่อเจ้าหน้าที่ระดับล่างนั้น มีอยู่มากยิ่งขึ้นกว่า และเกิดขึ้นตลอดเวลา ดังเช่น การให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปคุ้มครองสถานที่อัดบรรจุกัญชาของนักค้าคนญวนที่ตำบลโพนสวรรค์(นายสมพงษ์ คงทอง, สัมภาษณ์) การให้นายตำรวจที่มีชื่อเสียงในการคุ้มครองกัญชาแห่งอำเภอลำดอง ดำเนินการ "เคลียร์พื้นที่" เพื่อความปลอดภัยในการลำเลียงกัญชาออกจากที่ชุมชนของกลุ่มนักค้ากัญชาท้องถิ่นตำบลนาครา เพื่อส่งต่อให้นักค้า

คนฉวน (นายเวทิน ลินทรัพย์, สัมภาษณ์) การที่นายเวทิน ลินทรัพย์ จ่ายค่าคุ้มครองในการลักลอบข้ามแดนไทย-ลาว แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่น เพื่อนำอุปกรณ์การปลูกกัญชาไปพื้นที่เพาะปลูก ทั้งนี้ นายเวทิน เป็นคนดำเนินกิจการปลูกกัญชาคนสำคัญของนายทุนคนฉวนที่เป็นพ่อค้าในจังหวัดบรรพตวิสัย เหล่านี้ เป็นต้น

การช่วยเหลือการลักลอบค้ากัญชาโดยตรงนั้นจำเป็นต้องเกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นฝ่ายปราบปราม แต่หากในกรณีใดที่ไม่สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้โดยตรง พ่อค้านักธุรกิจก็มักอาศัยช่องทางผ่านทางบุคคลอื่นให้เป็นตัวกลาง เช่น ผ่านนักการเมือง ดังกรณีของขบวนการนักค้ากัญชาคนฉวนในจังหวัดบรรพตวิสัยที่แอบแฝงอยู่กับนายรินทร์ ท่าแร อธิบดีส.ส.ที่เป็นนักค้ากัญชาคนสำคัญมาแต่เดิม โดยที่นายรินทร์เป็นผู้มีอิทธิพลกว้างขวางและน้องชายนายรินทร์ที่เป็นนักค้ากัญชาก็เป็นเพื่อนสนิท กับรองผู้กำกับคนใหม่ เส้นทางติดต่อระหว่างกลุ่มการค้ากัญชาของคนฉวนที่อาศัยนายรินทร์กับรองผู้กำกับคนใหม่ (พ.ต.ท.ม่อม ยี่งยง) จึงเกิดขึ้นในที่สุด โดยผ่านช่องทาง การแลกเปลี่ยนทางธุรกิจ ที่กลุ่มนักค้ากัญชาช่วยสนับสนุนช่วยเหลือธุรกิจอย่างหนึ่งของรองผู้กำกับ และรองก็รับปากที่จะช่วยเหลือกลุ่มดังกล่าว หากมีเรื่องเดือดร้อน (นายสดีใจ จำดี, สัมภาษณ์)*

การใช้อำนาจและอิทธิพลของพ่อค้าธุรกิจดังตัวอย่างที่ยกมานี้จะเป็นการใช้ผลประโยชน์ทางการเงิน หรือผลประโยชน์ด้านอื่น ๆ อันสามารถประเมินเป็นคุณค่าทางทรัพย์สินได้ เข้าแลกเปลี่ยนกับการปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ของเจ้าหน้าที่ในอันที่จะอำนวยความสะดวกแก่การลักลอบค้ากัญชาของตนและในทางกลับกัน เจ้าหน้าที่เหล่านั้นก็ใช้อำนาจและอิทธิพลของตนต่อการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาเช่นกัน โดยอาจใช้ต่อนักค้ากัญชาหรือใช้ต่อไปยังบุคคลอื่น เพื่อเปิดช่องทางให้แก่ขบวนการค้ากัญชา

3.2 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อนักการเมือง ในประเด็นก่อนนักการเมืองที่เป็นนักค้ากัญชาใช้อิทธิพล ต่อนักค้ากัญชาโดยให้การคุ้มครอง และหาช่องทางช่วยเหลือโดยผ่านช่องทางแห่งอำนาจและข่ายใยทางสังคมของตนทั้งนี้การใช้อำนาจและอิทธิพลเหล่านี้นอยู่บนพื้นฐานของการอุปถัมภ์แก่ผู้ที่อยู่ต่ำกว่า โดยแลกเปลี่ยนกับการยอมรับนับถือ การยกย่อง หรือผลประโยชน์บางอย่าง เช่นกัน

* ดูรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ในภาคผนวก ฉ.

ในขณะที่เดียวกัน นักค้ากัญชาซึ่งโดยมากมักเป็นพ่อค้านักธุรกิจก็จะใช้อิทธิพลต่อนักการเมืองบางคนเช่นกัน ซึ่งนักการเมืองเหล่านี้ อาจเป็นนักค้ากัญชา หรือไม่ก็เป็นนักค้ากัญชาก็ตาม ในเรื่องการใช้อิทธิพลที่เห็นได้ชัดดังที่มติชนสุดสัปดาห์ (24 เม.ย. 26) รายงานว่า ทางกองกำกับการตรวจจังหวัดนครพนมแจ้งว่าพ่อค้ากัญชาเหล่านี้สนับสนุนด้านการเงินแก่ผู้สมัคร ส.ส. นครพนมในการเลือกตั้งวันที่ 18 เมษายน 2526 ที่ผ่านมา และพ่อค้ากัญชางานคนถึงกับลงสมัครด้วยตนเอง

นักการเมืองระดับท้องถิ่นซึ่งมักเป็น ส.จ. จำนวนหลายคนที่อยู่ภายใต้อำนาจของการของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชา (มติชนสุดสัปดาห์, 24 เม.ย. 26) เพราะว่าแม้จะมีอำนาจทางการเมืองก็เพียงในระดับท้องถิ่นที่สามารถสร้างอิทธิพลแก่พ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชาในระดับท้องถิ่นเท่านั้นในขณะที่บรรดาพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนายทุนของการอยู่นอกเหนือขอบเขตการใช้อิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้ได้ในทางตรงกันข้าม นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชาก็ยังต้องพึ่งพาอาศัยตลาดการค้ากัญชาจากนายทุนของการเหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่าปัจจุบันนี้ในพื้นที่จังหวัดวาริชิวไลและบรรณตนิสัยนี้ ศูนย์รวมของการค้ากัญชาเพื่อส่งออกต่างประเทศนั้นล้วนอยู่ภายใต้การควบคุมของขบวนการค้ากัญชาคนยวนลักษณะดังกล่าวนี้ นักการเมืองท้องถิ่นจำนวนหลายคนที่เป็นผู้มีอิทธิพลท้องถิ่นจึงมีบทบาทเป็นเครื่องมือในการจัดหา กัญชาจากท้องถิ่นให้กับนายทุนของการ ดังที่ปรากฏอย่างชัดเจนว่า เมื่อพ.ศ. 2523 นายทุนของการเป็นผู้สนับสนุนทางการเงินแก่กลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่นจังหวัดวาริชิวไลภายใต้การนำของนักการเมืองที่เป็น ส.ส. ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่ง ส.จ. ปรากฏผลว่าได้รับเลือกตั้งแทบทุกคน และบุคคลเหล่านี้บางคนจากท้องถิ่นที่ปลูกกัญชาได้รับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการส่ง เสริมให้เงินทุนแก่ราษฎรในการปลูกกัญชา และรับซื้อ กัญชาจากราษฎร เพื่อส่งให้นายทุนดังกล่าว

นอกจากการใช้อิทธิพลทางการค้ากัญชาในการกำหนดบทบาทให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการจัดหา กัญชาแล้ว นายทุนของการยังอาศัยนักการเมืองที่มีระดับเหนือกว่าระดับท้องถิ่นหรือนักการเมืองท้องถิ่นบางคนที่มีอิทธิพลกว้างขวางมาก ในการเป็นเกราะกำบังการดำเนินงานอย่างลับ ๆ ของขบวนการอยู่เบื้องหลังธุรกิจที่เปิดเผยของนักการเมืองผู้หนึ่ง ดังเช่น กรณีขบวนการคนยวนที่มีบทบาทสำคัญในการค้ากัญชาปัจจุบันนี้ พงษ์อภัย นายรินทร์ ท่าแร่ นักการเมืองผู้มีอิทธิพลระดับเจ้าพ่อในจังหวัดบรรณตนิสัย การกระทำของของคนเหล่านี้จึงถูกมองว่าเป็นการกระทำของ

ลูกของผู้มีอิทธิพลอะไรที่ไม่ร้ายแรงจนเกินไปจึงมักได้รับการละเว้นที่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักค้ากัญชาเหล่านั้นจึงสามารถดำเนินการค้าได้โดยมีอุปสรรคเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และเพียงแต่ไม่ทำอะไรให้โจ่งแจ้งจนเกินไปก็สามารถประสบผลสำเร็จในการค้ากัญชาได้เสมอ ข้อพิสูจน์ที่ยืนยันปรากฏการณ์นี้คือ แทบจะไม่ปรากฏเลยว่านักค้ากัญชาคนไหนถูกจับกุม จะมีเพียงแต่คนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ลำเลียงซึ่งมักเป็นนักค้ากัญชาคนไทยเสียทั้งสิ้น (นายพูนศักดิ์ เพิ่มแสง, สัมภาษณ์) จากการอาศัย นายรินทร์ เป็นเกราะกำบัง นักค้ากัญชาเหล่านั้นต้องแลกเปลี่ยนกับการใช้จ่ายเงินในแทบทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสังคมในวงข้าราชการระดับสูงของจังหวัดให้แก่นายรินทร์ ไม่ว่าจะเป็นการต้อนรับแขกเมืองของทางจังหวัด หรือมีรายการพิเศษอะไรก็ตาม และยังคงจ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายพิเศษแก่นายรินทร์อีกด้วย ซึ่งนายอุทัย บ้านธาตุ ก็เป็นผู้ร่วมการสังคมท้องถิ่นเป็นอย่างดี และเป็นนักการเมืองสังกัดพรรคเดียวกันกับนายรินทร์ .เป็นผู้ที่ให้ข้อมูลดังกล่าวแก่ผู้วิจัย

ในกรณีของนายสมชาย นักค้ากัญชาคนไหนผู้โด่งดัง ก่อนหน้านี้ก็อาศัยการคุ้มครองจากนายพงษ์ ฒ อุทัย นักการเมืองและนักค้ากัญชาระดับเจ้าพ่อ โดยที่นายสมชายเป็นผู้มีอิทธิพลในทางการค้ากัญชาต่อนายพงษ์ในฐานะของผู้สามารถควบคุมขบวนการค้ากัญชาที่สามารถทำให้นายพงษ์ได้รับกัญชาเพื่อส่งแก่ลูกค้าได้ตามต้องการ

นอกจากการใช้อิทธิพลของพ่อค้านักธุรกิจต่อนักการเมืองในลักษณะ 2 ประการดังกล่าวแล้ว พ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชายังอาศัยนักการเมืองในการสนับสนุนช่วยเหลือในประการอื่นๆ อีกมากมาย เช่น การเป็นสื่อกลางในการวิ่งเต้นคดี โดยที่นักการเมืองเหล่านั้นจะเป็นผู้ใช้อำนาจและอิทธิพลไปอีกต่อหนึ่ง เพื่อให้บุคคลที่สามมีพฤติกรรมช่วยเหลือนักค้ากัญชา หรือลูกน้อง การใช้อิทธิพลต่อนักการเมืองโดยให้เป็นผู้คุ้มครองในเขตอิทธิพลของนักการเมืองผู้นั้น เช่น ในกรณีของการที่จะนำกัญชาลงเรือที่ท่าเรือต่าง ๆ ในเขตอิทธิพล ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจเข้ามาแตะต้องได้ เป็นต้น

จากลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ แม้ว่าพ่อค้านักธุรกิจจะไม่มีอำนาจหน้าที่ และอำนาจทางการเมืองก็ตามที แต่อำนาจทางการเงินก็มีอิทธิพลอย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้มีอำนาจอื่น ๆ ต้องตอบสนองต่อความต้องการของตนในการค้ากัญชาได้เป็นอย่างดียิ่ง และกรณีของนักการเมืองระดับ

ท้องถิ่น แม้จะมีอำนาจทางการเมืองแต่ใช้ว่าฐานะทาง เศรษฐกิจจะมั่นคง เสมอไปบทบาทในการค้า
 กิจชาของนักรการเมืองท้องถิ่นจึงอยู่ภายใต้อิทธิพลของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนายทุนของการเสมอ และ
 แม้แต่นักรการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาททางการเมืองในระดับประเทศก็ตาม ผลประโยชน์ทางการเงิน
 จากการช่วยเหลือตอบแทนแก่นักค้าก็ยังคง เป็นสิ่งที่น่าจูงใจเสมอ

3.3 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อราษฎร ถ้าจะกล่าวไปแล้วราษฎร เป็น เพียง
 กลุ่มเดียวเท่านั้นที่ไม่อาจใช้อิทธิพลต่อกลุ่มอื่น ๆ ในการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ ช้ำยังเป็นผู้ถูกระทำแต่เพียงฝ่ายเดียวอย่างแท้จริง

อำนาจ และอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อราษฎร อยู่ที่การใช้อำนาจหน้าที่ในการบีบ
 บังคับ ต่อรอง เพื่อเรียกร่องผลประโยชน์ตอบแทนอำนาจ และอิทธิพลของนักรการเมืองท้องถิ่นต่อ
 ราษฎรอยู่ที่การเป็นผู้อยู่เหนือกว่า อันสามารถเป็นผู้อุปถัมภ์ให้การช่วยเหลือโดยแลกเปลี่ยนกับการ
 ยอมรับ และสนับสนุนทั้งในการค้ากัญชาและทางการเมือง ส่วนพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชา
 สามารถใช้อิทธิพลต่อราษฎรในเรื่องการรับซื้อกัญชาจากราษฎรทั้งนี้โดยผ่านตัวแทนในท้องถิ่น จาก
 การวิจัยประเมินผลกระทบของโครงการปราบปรามทำลายไร่กัญชา ของศูนย์ปราบปรามยาเสพติด
 ให้โทษ กรมตำรวจ เมื่อต้นปี 2529 ประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงอำนาจและอิทธิพลของพ่อค้านักธุรกิจ
 ที่เป็นนายทุนค้ากัญชา ต่อราษฎรผู้ปลูกกัญชาคือ การเป็นผู้สนับสนุนทุนและวัสดุอุปกรณ์แก่ราษฎรและ
 การรับซื้อกัญชา หากไม่มีตัวนายทุนที่มาซื้อกัญชาแล้ว ราษฎรก็ไม่สามารถให้คำตอบว่าจะปลูกกัญชา
 ไปเพื่ออะไร ทัศนคติของราษฎรในเรื่องการปลูกกัญชา เพื่อขายนั้น ส่วนใหญ่อ้างว่า สาเหตุเนื่อง
 มาจากการมีนายทุน รัฐบาลควรปราบปรามนายทุน เพื่อแก้ปัญหาการปลูกกัญชาของราษฎร
 นายสุทัศน์ ถนัดขวา เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. ซึ่งเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สรุปความในประเด็นนี้
 แก่ผู้วิจัย ซึ่งในลักษณะของความเป็นจริงนั้นพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชาไม่ได้เป็นผู้ใช้อำนาจ
 และอิทธิพลดังกล่าวต่อราษฎรโดยตรง หากแต่อิทธิพลในทางการค้ากัญชาที่เป็น เรื่องปริมาณการซื้อ
 กัญชา และราคาซื้อขายที่กำหนดนั้นจะถูกกำหนดผ่าน เป็นทอด ๆ ไปในแต่ละกระบวนการของการค้า
 กัญชา และที่สัมพันธ์กับราษฎรผู้ปลูกกัญชาโดยตรงก็คือ นักค้ากัญชาท้องถิ่นดังกล่าวแล้ว

แต่เดิม ก่อนหน้าปี พ.ศ. 2528 การสนับสนุนของนายทุนแก่ราษฎรผู้ปลูกกัญชาจะมีอยู่
 อย่างมากมายทั้งในด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการลงทุนปลูกกัญชา และการรับซื้อกัญชาจากบุคคลเหล่านี้

ก่อนแหล่งอื่น ทำให้ราษฎรสามารถดำเนินการปลูกกัญชาโดยไม่ต้องเสี่ยงต่อการขาดทุนแต่อย่างใด นอกจากต้องระวังการปราบปรามจับกุมจากเจ้าหน้าที่เท่านั้น หากไร่กัญชาถูกตัดฟันทำลายก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อนายทุน แต่หากกัญชาสามารถขายได้ ก็เพียงแต่หักต้นทุนออกไปเท่านั้น ถ้าไร่นั้นมีอยู่มากมายนัก อิทธิพลของนายทุนค้ากัญชาต่อราษฎรจึงมีอยู่มากมาย โดยบรรดาราษฎรต่างร้องขอให้บรรดานายทุน เหล่านี้ให้ทุนแก่ตนในการปลูกกัญชา และยอมที่จะขายกัญชาตามราคาที่กำหนด

จากการดำเนินงานตามโครงการปราบปรามทำลายไร่กัญชาของรัฐ ทำให้ไร่กัญชาของราษฎรเสียหายมากในแต่ละปี บรรดานายทุนมีแต่จะสูญเสีย จึงเลิกที่จะให้ทุนปลูกกัญชา ราษฎรจึงต้องเป็นฝ่ายลงทุนเองทั้งสิ้น อิทธิพลของนายทุนค้ากัญชาต่อราษฎรผู้ปลูกกัญชาจึงแทบหมดสิ้นไป

3.4 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อพ่อค้านักธุรกิจ ปราบปรามการเกี่ยวกับการใช้อำนาจและอิทธิพลของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชาต่อบรรดาพ่อค้านักธุรกิจด้วยกัน เห็นได้ชัดจากการพึ่งพาอาศัยธุรกิจการค้าของอีกฝ่ายหนึ่งในการอำนวยความสะดวกต่อการค้ากัญชา ดังเช่นการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ การเช่าพาหนะในการขนส่งลำเลียง เป็นต้น ซึ่งมีขอบข่ายของการใช้อิทธิพลอยู่ในวงแคบมากกว่านักค้ากัญชาที่มีอำนาจหน้าที่ และอำนาจทางการเมือง เพราะนักค้ากัญชาเหล่านั้นสามารถใช้อำนาจของเขาในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางการค้าขายกับการสนับสนุนช่วยเหลือบางประการต่อการแสวงประโยชน์ในทางการค้ากัญชา หรือช่วยเหลือบุคคลที่เกิดปัญหาทางคดีได้ โดยผ่านสายสัมพันธ์ของพ่อค้านักธุรกิจคนนั้น สำหรับพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชาก็อาจอาศัยช่องทางดังกล่าวนี้ได้ ทั้งขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือจากข่ายใยสัมพันธ์ ประกอบกับผลประโยชน์บางประการที่จะโน้มน้าวให้พ่อค้านักธุรกิจผู้นั้นหันมาให้ความช่วยเหลือตนได้

3.9 การใช้อำนาจและอิทธิพลต่อนักค้ากัญชา นักค้ากัญชาในชั้นมีหลายระดับ นับแต่ระดับราษฎรจนถึงระดับนายทุนบงการ และทั้งที่เป็นผู้มีสถานภาพสูงและต่ำ ดังนี้ลักษณะของการใช้อำนาจ และอิทธิพลของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชานั้นจะมีลักษณะแตกต่างกันไป โดยขึ้นอยู่กับสถานภาพของผู้ใช้ต่อผู้ถูกระทำ

กรณีที่ใช้ผู้กระทำเป็นพ่อค้านักธุรกิจที่มีบทบาททางการค้ากัญชาเป็นนายทุนบงการที่สามารถควบคุมตลาดการรับซื้อกัญชาในท้องถิ่นได้ก็จะสามารถใช้อิทธิพล ต่อนักค้ากัญชาด้วยกันที่มีบทบาทใน

ระดับต่ำกว่าได้อย่างมากมาย นับตั้งแต่การกำหนดคุณภาพ ปริมาณ และราคากัญชา ตลอดจนข้อ
 ตกลงบางประการในทางการค้าโดยที่ผู้มีบทบาทในระดับต่ำกว่ามักจะยินยอมเสมอ เพราะนั่นหมายถึง
 เขาสามารถมีรายได้ เป็นผลกำไรจากส่วนต่างของราคากัญชาในแต่ละขั้นตอน (ดูภาคผนวก ข)
 อย่างเช่นกรณีที่น่าย่นต์ นักค้ากัญชาระดับนายทุนต้องถึงจังหวัดวารีวิไลต้องยอมเป็นลูกน้องดำเนินการ
 การจัดหากัญชาให้แก่ขบวนการคนจน โดยต้องรอรับเงินค่าใช้จ่ายในแต่ละงวดเพื่อใช้ในการ
 ดำเนินงาน และเมื่องานสำเร็จก็จะได้ส่วนแบ่งตามราคาในขั้นตอนที่ดำเนินการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ
 ขาดเงินทุน และไม่สามารถหาเงินทุนต่างชาติดำซื้อกัญชาจากตนได้โดยตรง (นายสมเสถียร สภาพร,
 สัมภาษณ์)

กรณีผู้กระทำเป็นพ่อค้านักธุรกิจ ที่เป็นนักค้ากัญชาไม่ว่าจะเป็นบทบาททางการค้ากัญชา
 ในระดับท้องถิ่นหรือระดับนายทุนขบวนการ ใช้อำนาจและอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือนักการเมือง
 ท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชา อาจเป็นการใช้อิทธิพลในการค้ากัญชาที่มีบทบาทเป็นผู้รับกัญชาต่อจาก
 บุคคลเหล่านั้นอีกชั้นหนึ่ง เช่น การที่นักค้ากัญชาในข่ายงานคนจนรับกัญชาต่อจากนายฤทธิ์ ส.จ.
 อำเภอสังคม หรือรับซื้อจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนที่ได้กัญชามาโดยวิธีการต่าง ๆ หรืออาจเป็น
 การใช้อิทธิพลทางการเงินแลกเปลี่ยนกับการคุ้มครองของผู้มีอำนาจหน้าที่ ซึ่งมีเบื้องหลังเป็นนักค้า
 กัญชาดังเช่น ร.ต.ท.จันทร์ แห่ง สภอ.สังคม จ.วารีวิไล เป็นต้น

การใช้อำนาจและอิทธิพลของพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นนักค้ากัญชาต่อนักค้ากัญชาผู้อื่น จึง เป็น
 การใช้อำนาจและอิทธิพลทางการค้ากัญชาโดยตรง เพื่อแสวงประโยชน์ในกระบวนการค้ากัญชาของ
 ตนและใช้อำนาจอิทธิพลทางการเงินแลกเปลี่ยนกับการสนับสนุนช่วยเหลือกระบวนการค้ากัญชาของ
 ตนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักการเมืองท้องถิ่นที่มีเบื้องหลังเป็นนักค้ากัญชา

การใช้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำท้องถิ่นที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือขบวนการค้ากัญชา

จากบทที่ 4 พบว่าชนชั้นนำท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชานั้นนอกจากส่วน
 ที่เป็นบุคคลอันมีพฤติกรรมเป็นนักค้ากัญชาแล้ว ก็ยังมีชนชั้นนำอีกส่วนหนึ่งที่ใกล้ชิดกับนักค้ากัญชา
 อย่างยิ่ง และมีบทบาทในการสนับสนุนช่วยเหลือ อำนาจความสะดวกแก่การลักลอบค้ากัญชาของ
 ขบวนการ โดยที่บุคคลเหล่านี้ต่างก็ได้คำตอบแทนในการดำเนินการ เช่นว่านี้

โดยนัยแห่งกฎหมายอาญาจะถือว่าผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการกระทำผิดของผู้อื่น ก่อนหรือขณะกระทำผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้สนับสนุนการกระทำผิดต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (ประมวลกฎหมายอาญา ม. 86)

ในการสนับสนุนช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่การลักลอบค้ากัญชาตั้งแต่เริ่มของการช่วยเหลือเกิดขึ้นจากการติดต่อของนักค้ากัญชาและพวกต่อบุคคลใด ๆ ในการกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยที่ผู้สนับสนุนอาจจะรู้หรือไม่ว่าสิ่งที่จะกระทำนั้น เป็นการสนับสนุนการกระทำผิดกฎหมาย หากเจตนาที่ถือว่า เป็นการกระทำผิด หากไม่รู้และไม่เจตนาก็ไม่เข้าข่ายความผิด จุดนี้เองที่ผู้สนับสนุนแก่นักค้ากัญชาในด้านอื่น ๆ เช่นให้เช่าพาหนะ ให้เช่าสถานที่ จัดทำอุปกรณ์การอัดบรรจุหีบห่อกัญชา ตลอดจนการลำเลียงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ไปสู่ที่หมายหรือเตรียมดำเนินการส่งออกต่างประเทศ เป็นต้น สามารถต่อสู้แก้ข้อกล่าวหาให้หลุดคดีได้โดยอ้างว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา หากแต่ได้ทำไปโดยกระบวนการทางการค้าตามปกติที่จัดการตามสั่งของลูกค้าเท่านั้น การสนับสนุนต่าง ๆ เหล่านี้หากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถรวบรวม และเสนอพยานหลักฐานอันน่าเชื่อถือแก่ศาลได้ คดีเหล่านี้มักถูกยกฟ้อง* (ศาลอาญา คดีที่ 4434/2528, ศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา คดีที่ 1005/2527, ศาลจังหวัดจันทบุรีที่ 1220/2528 เหล่านี้เป็นต้น) นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญมากเกี่ยวกับการสนับสนุนช่วยเหลือ คือกฎหมายเรื่องยาเสพติดให้โทษไม่ได้บัญญัติถึงการลงโทษฐานตระเตรียมการส่งออกไว้โดยเฉพาะ การวินิจฉัยของศาลต่อผู้ที่ให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนในการตระเตรียมเพื่อส่งยาเสพติดออกนอกราชอาณาจักร โดยที่ความผิดยังไม่ถึงขั้นการพยายามกระทำผิดนั้น จึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลแต่ละท่านและแต่ละชั้นศาลและในกรณีนี้ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า กัญชาที่จับกุมได้เป็นกัญชาที่ขนมาเพื่อเตรียมไว้เพื่อจะขนส่งออกนอกราชอาณาจักร เป็นเพียงขั้นตระเตรียม ยังไม่ถึงขั้นพยายามกระทำผิด ดังนี้แม้จำเลยบางคนจะช่วยเหลือในการที่จะส่งออกนอกราชอาณาจักร ก็ไม่เป็นความผิดฐานสนับสนุนให้มีการส่งกัญชาออกนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 100 แห่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ฎีกาที่ 945,946/2526 หน้า 2913)

*ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน สำนักงาน ป.ป.ส. กฎหมายและระเบียบเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (กรุงเทพฯ : วารุณการพิมพ์, 2528), หน้า 219-287.

ในเรื่องการสนับสนุน การช่วยเหลือ หรือการร่วมมือในการกระทำผิดนี้ นักวิชาการกฎหมายท่านหนึ่งของกรมอัยการ ให้ความเห็นว่า เจตนาของกฎหมายยาเสพติดตามมาตราดังกล่าว นั้น มุ่งที่จะลงโทษต่อการสนับสนุน และร่วมมือทั้งทางตรง และทางอ้อมด้วย ทั้งนี้โดยคำนึงถึง เจตนาในการที่จะส่งออกเป็นสำคัญ (สำนักงาน ป.ป.ส. 2528 : 251)

ในประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษานี้ มิได้มุ่งพิจารณาแต่เฉพาะการสนับสนุนช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวกต่อการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายเท่านั้น หากยังรวมไปถึงการสนับสนุนช่วยเหลือแก่นักค้ากัญชาในด้านอื่นที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายยาเสพติดด้วย เช่น การสนับสนุนทางการเงิน การคุ้มครองการลักลอบค้ากัญชา การช่วยเหลือด้วยการวิ่งเต้นคดี การให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษา การเป็นผู้ที่คอยสอดส่องความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ การช่วยดำเนินการเรื่องเอกสารบุคคล เหล่านี้ เป็นต้น

ดังกล่าวมานี้ขอบเขตการกระทำอัน เป็นการสนับสนุนช่วยเหลือแก่ขบวนการค้ากัญชาจึงมี อยู่อย่างกว้างขวาง

และการใช้อำนาจอิทธิพลของผู้สนับสนุนเหล่านี้ ในการช่วยเหลือแก่นักค้ากัญชา จึงมีอยู่ อย่างหลากหลายเช่นกัน โดยมีแบบแผนของการใช้อำนาจและอิทธิพล คือ การที่บุคคลที่ หนึ่ง ใช้อิทธิพลต่อบุคคลที่ สอง เพื่อให้บุคคลที่สองใช้อิทธิพลต่อบุคคลที่สาม อีกต่อหนึ่ง โดยมีมุ่งที่จะให้บุคคลที่สามสนับสนุนช่วยเหลือแก่บุคคลที่หนึ่ง ทั้งนี้โดยที่บุคคลที่หนึ่งไม่สามารถใช้อำนาจ และอิทธิพลต่อบุคคลที่สามได้โดยตรง

จากบทที่ 4 ชนชั้นหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือแก่ขบวนการค้ากัญชา มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมืองท้องถิ่น พ่อค้านักธุรกิจ

ในตอนต้นของบทนี้ได้กล่าวถึง การใช้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นหน้าที่ท้องถิ่นที่เป็นนักค้า กัญชา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชา โดยที่ชนชั้นหน้าที่เป็นนักค้ากัญชานั้นจำแนกออกเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมืองท้องถิ่น พ่อค้านักธุรกิจ โดยมีได้กล่าวถึงชนชั้นนำประเภทอื่น เนื่องจากมีความหลากหลาย จากการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ชนชั้นนำท้องถิ่นที่มี

บทบาทเป็นนักค้ากำขานี้ใช้อำนาจ และอิทธิพลโดยวิธีการต่าง ๆ จากฐานอำนาจที่เขาเหล่านั้นมีอยู่เป็นสำคัญ ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแสวงหาผลประโยชน์ จากการลักลอบค้ากำขานองตนเองหรือกลุ่มตน และจากการลักลอบค้าของบุคคลอื่นด้วย นอกจากนี้คนเหล่านี้ยังมีบทบาทในการเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือการลักลอบค้ากำขานองบุคคลหรือกลุ่มอื่นควบคู่กันไปด้วยเช่นกัน

บทบาทในการเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือการลักลอบค้ากำขานองบุคคล หรือกลุ่มอื่นของชนชั้นนำที่เป็นนักค้ากำขานี้ ก็มีลักษณะของการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจอิทธิพลของชนชั้นนำที่องถึ้นที่มีความสัมพันธ์กับขบวนการค้ากำขานองในฐานะของผู้สนับสนุนช่วยเหลือแก่ขบวนการ ซึ่งสามารถสรุปแบบแผนของปรากฏการณ์การใช้อำนาจและอิทธิพลได้ ดังนี้

1. ผู้ใช้อำนาจและอิทธิพลเป็นผู้ที่มีฐานอำนาจบางอย่าง อันได้แก่ อำนาจหน้าที่ ทรัพยากรวัตถุ และทรัพยากรนามธรรม
2. การใช้ทรัพยากรโดยมีบังคับ ชักชวน จูงใจ ให้เหตุผล หรือวิธีการอื่น ๆ ให้เป้าหมายของการใช้อำนาจอิทธิพล กระทำการตามที่ใช้ต้องการ
3. ผลจากการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดผลดีแก่ขบวนการค้ากำขานอง

จากการสนับสนุนช่วยเหลือแก่ขบวนการค้ากำขานองในลักษณะต่าง ๆ กันนั้น จะเห็นว่าชนชั้นนำกลุ่มนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากำขานองเช่นกัน แต่ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นนักค้ากำขานอง เพราะบุคคลกลุ่มนี้ไม่ได้มุ่งที่จะแสวงหารายได้จากการใช้กำขานองเป็นสื่อแลกเปลี่ยนทางการเงินและไม่ได้มีพฤติกรรมในการดำเนินขบวนการค้ากำขานองในขั้นตอนใด ๆ เป็นอาจิม จุดมุ่งหมายของบุคคลกลุ่มนี้อยู่ที่การยอมรับที่จะทำตาม ข้อเสนอของบุคคลอื่นโดยแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่มีคุณค่าต่อตนเองเป็นสำคัญ อาจจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง หรือปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น การทดแทนบุญคุณ หรือการแสดงความใจต่อเพื่อน ก็อาจเป็นได้

การใช้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากำขานองและเป็นกลุ่มต่อต้าน

จากการศึกษาในบทที่ 4 แม้ว่าข้อมูลส่วนใหญ่ที่ยกมาจะเป็นบทบาทของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากำขานองก็ตาม แต่เนื้อหาที่แฝงอยู่ก็คือนอกจากบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นชนชั้นนำ

ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับขบวนการด้ากัฎษาแล้ว ชนชั้นนำส่วนใหญ่ นอกเหนือจากนี้ก็จัดเข้าอยู่ในกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องและเป็นกลุ่มต่อต้านขบวนการด้ากัฎษาทั้งสิ้น

ชนชั้นนำท้องถิ่นประเภทที่มืบทบาทสำคัญยิ่งในกลุ่มนี้ คือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามด้ากัฎษาซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร ตำรวจตระเวนชายแดน ฝ่ายปกครอง และหน่วยพิเศษอื่น ๆ เช่น ศุลกากร ทหาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีนักการเมืองท้องถิ่นและพ่อค้านักธุรกิจที่เป็นส่วนสนับสนุนในการต่อต้านขบวนการด้ากัฎษา

ในการศึกษาเรื่องการใช้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำในกลุ่มนี้ จึงแตกต่างจากอีก 2 กลุ่มดังกล่าวแล้ว เพราะเหตุว่าจากการไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการด้ากัฎษาและยังเป็นกลุ่มที่ต่อต้านและปราบปรามขบวนการด้ากัฎษา จุดมุ่งหมายของการใช้อำนาจและอิทธิพลของกลุ่มนี้จึงอยู่ที่การทำลายหรือยับยั้งการเจริญเติบโตของขบวนการด้ากัฎษา เป็นสำคัญ ชนชั้นนำที่มืบทบาทสำคัญในการต่อต้านขบวนการด้ากัฎษาคือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1. การใช้อำนาจและอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อขบวนการด้ากัฎษา

ขบวนการด้ากัฎษานี้คือกลุ่มชนชั้นนำที่เป็นนักด้ากัฎษาและผู้สนับสนุนช่วยเหลือขบวนการด้ากัฎษา และยังรวมถึงนักด้ากัฎษาที่มืสถานภาพอื่น ๆ ด้วย

การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่บนพื้นฐานของการใช้อำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อปราบปรามขบวนการด้ากัฎษาทุกชั้นตอน ตั้งแต่กลุ่มผู้ปลุกกัฎษา กลุ่มผู้รวบรวม ผู้ล่ำเลียง นายทุนท้องถิ่น นายทุนบงการ เป็นต้น

ความสำเร็จของการปราบปรมกัฎษาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเขตพื้นที่จังหวัดวาริวิไล และบรรพตพิสัย คือการตัดฝืนทำลายไร้กัฎษา สามารถทำลายไร้กัฎษาได้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี (ดูภาคผนวก ก.) กลุ่มการด้ากัฎษาที่ได้รับผลร้ายจากการปราบปรามมากที่สุด คือราษฎรผู้ปลุกกัฎษา ความสูญเสียของนายทุนแทบจะไม่มี เพราะแทบจะไม่ให้ทุนล่วงหน้าสำหรับการปลุกกัฎษาของราษฎรในพื้นที่ 2 จังหวัดดังกล่าวอีกเลย เนื่องจากเป็นพื้นที่เป้าหมายของการปราบปรามทุกปี

นอกจากการปราบปรามทำลายไร้อำนาจที่ไม่แต่ต้องราบรื่นโดยตรงของรัฐบาลแล้ว ใช้อำนาจหน้าที่ในการปราบปรามขบวนการด้ากัษษาไม่ค่อยประสบผลสำเร็จในการจับกุมบุคคลที่เป็นตัวการในการด้ากัษษาที่สำคัญ ไม่ว่าจะ เป็นการดำเนินงานของหน่วยใดก็ตาม (นายขุนศึกดี เฝิมแสง, สัมภาษณ์) แม้จะมีโครงการต่าง ๆ เพื่อปราบปรามการลักลอบด้ากัษษาเช่น โครงการสกัดกั้นการลำเลียงกัษษา โดยการประสานงานหลายฝ่ายหลายส่วนราชการก็ตาม แต่จะไม่มีผลต่อการปราบปรามบุคคลผู้ด้ากัษษาในระดับบริหารงาน หรือนายทุนขบวนการเลย จับได้ก็แต่เพียงแต่ผู้ลำเลียงหรือได้แต่ของกลางโดยไม่มีตัวผู้ต้องหาหนานๆ ครึ่งถึงจะจับได้ตัวการสำคัญสักรายหนึ่ง แต่มักจะ เป็นการปราบปรามของ เจ้าหน้าที่หน่วยอื่นที่ทำการปราบปรามขบวนการด้ากัษษาโดยเฉพาะเท่านั้น เช่น หน่วยปราบปรามยาเสพติดที่ขึ้นกับกรมตำรวจ และสำนักงาน ป.ป.ส. ที่สังกัดสำนักนายกรัชมณตรี ในส่วนของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นแล้วนักด้ากัษษาระดับสำคัญที่หน้าจะจับกุมได้คือ นายทุนท้องถิ่น และนักด้ากัษษาที่เคลื่อนไหวในท้องถิ่น เพราะคนเหล่านี้ใกล้ชิดกับการกระทำผิดบ่อยครั้ง

อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรง เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นก็ยังคงประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน อันทำให้ไม่สามารถสร้างประสิทธิภาพในการปราบปรามขบวนการด้ากัษษาได้ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ปัญหาการถูกใช้อำนาจและอิทธิพลจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการด้ากัษษาแล้ว ปัญหาในการปฏิบัติงานที่เกิดจากอิทธิพลทางความคิดของผู้บริหารงานระดับจังหวัด ทั้งจังหวัดวารี-วิไลและบรรพตนิสัยนั้น ล้วนไม่เห็นด้วยกับการปราบปรามกัษษา ดังเหตุผลที่เคยกล่าวมาแล้ว และที่สำคัญไปกว่าคือกรณีที่ผู้บริหารงานตำรวจเอง เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการด้ากัษษา อิทธิพลและอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาย่อมบีบบังคับให้ผู้บังคับบัญชาอยู่ในกรอบขนาดหนึ่ง ที่ทำให้ไม่สามารถปราบปรามขบวนการด้ากัษษาได้

การปราบปรามกัษษาของ เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจึงเกิดขึ้น เป็นครั้งคราวตามนโยบายของเบื้องบน เช่น ตามแผนปทุมวัน 1 หรือแผนของจังหวัดเอง เป็นต้น

ในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนก็เป็นอีกองค์กรหนึ่งในการปราบปรามกัษษา แต่ขีดความสามารถก็อยู่ในระดับการปราบปรามการปลุกกัษษา และการด้ากัษษาของนักด้ากัษษาท้องถิ่นเท่านั้น แม้แต่นายทุนขบวนการจะเป็นคนในพื้นที่จังหวัดนั้นแต่ก็ไม่อาจสืบสาวเข้าไปถึงขั้นการจับกุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานอื่นในพื้นที่ เช่น ศาลากลางในจังหวัดวาริชวิล หรือ ตำรวจน้ำ, หน่วยปฏิบัติการตามลำแม่น้ำโขง (นปช.) เหล่านี้ทำได้อย่างมากก็เป็นการจับกุมกักขังที่ลักลอบลำเลียงข้ามแดนลาวไทยแต่ก็ไม่อาจเข้าถึงตัวผู้ขบวนการได้

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คืออุปสรรคที่เป็นธรรมชาติขององค์กรนั้น ๆ เองที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อการปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติดโดยเฉพาะ การปราบปรามโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับท้องถิ่นจึงไม่อาจทำลายขบวนการค้ากัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พ.ต.อ. ดร. ชิตชัย วรรณสถิตย์, 2528: 46)

การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจึงมีผลกระทบ เฉพาะกลุ่มนักค้ากัญชาในระดับท้องถิ่นเท่านั้น ที่จะต้องคอยหลบหลีกการปราบปราม และพยายามต่อต้านการปฏิบัติงานโดยการใช้อิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ นานา และถึงขั้นการใช้ความรุนแรง การขู่จะเอาชีวิต การหมายปองร้าย การให้คำตัว ตลอดจนการใช้วิธีการร้องเรียน การใช้บัตรสนเท่ห์ เหล่านี้เป็นต้น เพื่อต้องการให้เจ้าหน้าที่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน จนอาจถูกใช้อิทธิพลให้แปรสภาพเป็นฝ่ายสนับสนุนขบวนการในที่สุด

โดยสรุปแล้ว เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ในการทำลาย หรือยับยั้งขบวนการค้ากัญชาที่ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่นตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขบวนการค้ากัญชายังคงดำเนินงานในท้องถิ่นโดยได้รับความสำเร็จ เสียเป็นส่วนใหญ่

2. การใช้อำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นต่อขบวนการค้ากัญชา

ในประเด็นนี้ การใช้อำนาจและอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นต่อขบวนการค้ากัญชาในลักษณะที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อต่อต้านขบวนการค้ากัญชาโดยตรง โดยที่ไม่มีมูลเหตุจูงใจอย่างอื่นแอบแฝงนั้น ผู้วิจัยยังไม่สามารถกล่าวได้ แต่การใช้อิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นบางคนในการต่อต้านขบวนการค้ากัญชา แต่มีมูลเหตุจูงใจแอบแฝงนั้น ปรากฏในลักษณะของการที่จะยืมมือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการทำลายขบวนการค้ากัญชาที่อยู่ภายใต้การบงการของคนฉวย และ เมื่อวิเคราะห์เหตุการณ์ประกอบกับเจตนาแล้ว พบว่าที่แท้ต้องการที่จะเป็นผู้ควบคุมขบวนการค้ากัญชาในพื้นที่ให้อยู่ภายใต้

อิทธิพลของตน โดยมีลักษณะที่ได้รับการคุ้มครอง และช่วยเหลือนอกจากเจ้าหน้าที่กลุ่มที่เป็นผู้ทำลาย นายทุนของการคนยวน ลักษณะของการใช้อิทธิพลดังกล่าว เป็นการจูงใจให้เจ้าหน้าที่เห็นถึงผลงานชิ้นสำคัญ โดยยอมที่จะเป็นเครื่องมือของนักการเมืองผู้นั้น ซึ่งแท้จริงแล้วเบื้องหลังก็คือนักค้ากัญชาผู้ยิ่งใหญ่ในอดีต แห่งจังหวัดวาริวิไล และถ้าจะว่าไปแล้ว ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า การทำลายขบวนการค้ากัญชาของคนยวนได้ โดยยอมที่จะตกเป็นเครื่องมือของนักค้ากัญชาคนไทยที่ตกอับนั้น เป็นสิ่งที่คุ้มค่าอย่างมาก และอย่างไรเสียในที่สุดแล้วเจ้าหน้าที่ก็ยังสามารถกำจัดนักการเมืองที่เป็นนักค้ากัญชาผู้นั้นได้ โดยการข่มขู่ของหน่วยข่าว เคียงดำเนินการ

การกระทำลักษณะ เช่นนี้ เป็นวิธีการอันมีประสิทธิภาพในการทำลายขบวนการค้ากัญชา เพราะการหักหลังกันเองของคนในขบวนการย่อมเกิดการทำลายล้างกันเองในที่สุด ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ปราบปรามเอง เสียอีกที่จะเป็นฝ่ายใช้นักการเมือง เป็น เครื่องมือ

นอกจากนี้การต่อต้านขบวนการค้ากัญชาทางอ้อมของนักการเมืองก็คือ การที่คู่แข่งชั้นทางการเมืองไม่ได้รับการเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นการลดอำนาจ และอิทธิพลของนักการเมืองที่เป็นนักค้ากัญชาลงระดับหนึ่ง ดังเช่น การไม่ได้รับเลือกตั้งอีกสมัยหนึ่งของนายพงษ์ ๗ อุตัย อดีต ส.ส. วาริวิไล หรือนายรินทร์ ท่าแร่ อดีต ส.ส. บรรพตพิสัย ผู้เคยหาเสียงเรื่องการค้ากัญชาจากราษฎรโดยเปิดเผยเมื่อปี พ.ศ. 2522 หรือในการเลือกตั้งตำแหน่ง ส.จ. ทั้งของจังหวัดวาริวิไล และบรรพตพิสัยที่จำนวนนักค้ากัญชาที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันน้อยกว่าเมื่อสมัย 2523 ซึ่งอาจมีผลขึ้นบ้างที่จะทำให้ องค์กรทางการเมืองท้องถิ่นไม่ถูกใช้ เป็น เครื่องมือของนักค้ากัญชาการเมืองอย่างชัดเจน เช่นในสมัยก่อน อย่างไรก็ตามสำหรับจังหวัดวาริวิไลแล้วยังคงเป็นลักษณะ เดิม เพียงแต่เปลี่ยนกลุ่มคน ไปบ้าง เท่านั้น

และใน เรื่องบทบาทของนักการเมืองในการต่อต้านขบวนการค้ากัญชาที่เท่าที่ปรากฏ ทัศนคติอัน เป็นการสะท้อนความคิดผ่านสื่อมวลชนในลักษณะของการใช้อิทธิพลทางความคิดโดยอาศัยอิทธิพลของสื่อมวลชน เป็น เครื่องมือในการเผยแพร่ ปรากฏว่าบทบาทของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ แสดงออกในลักษณะการ เห็นดี เห็นงามในการสนับสนุนให้รัฐใช้เป็น เครื่องมือทาง เศรษฐกิจในการตอบโต้มาตรการ การกีดกันทางการค้าของ ประเทศมหาอำนาจ หรือข้อ เสนอให้รัฐบาลอนุญาตให้ราษฎรปลูกกัญชาได้โดยเสรี และรัฐบาล เป็นผู้ควบคุมการค้า

กัญชา (นายอุทัย บ้านธาตุ, สัมภาษณ์)* นอกจากนี้ยังมีนักการเมืองท้องถิ่นบางคน เช่น นายรินทร์ ท่าแร่ ยังยอมรับอย่างเปิดเผยว่าเขาค้ากัญชา และจะรับซื้อกัญชาจากราษฎรในราคาที่ยุติธรรม และการกระทำของเขาเป็นการช่วยราษฎรให้มีฐานะดีขึ้นได้บ้าง (นายอุทัย บ้านธาตุ, สัมภาษณ์) สำหรับตัวนายอุทัยเองนั้นก็ยอมรับว่าเขาหาเลี้ยงกับราษฎรเพื่อหาคะแนนสนับสนุน โดยการเลียนแบบของนายรินทร์ในอดีต และการหาเสียงจากราษฎรโดยใช้เรื่องกัญชานี้ใช้กันมากในหมู่นักการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดบรรพตพิสัย

ในประเด็นการใช้อำนาจ และอิทธิพลของนักการเมืองในการต่อต้านขบวนการค้ากัญชานั้น เป็นผลพลอยได้ทางอ้อมเท่านั้น สำหรับการต่อต้านโดยตรง ๆ และเปิดเผยแล้วไร้ปรากฏว่ามีอยู่เลยในจังหวัดวาริชวิล และบรรพตพิสัย

ข้อสรุปของการใช้อำนาจและอิทธิพลของชนชั้นนำที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา และเป็นกลุ่มต่อต้านขบวนการค้ากัญชานั้น จะปรากฏเด่นชัดในลักษณะของการใช้อำนาจตามกฎหมายเป็นสำคัญ ซึ่งในขอบเขตของพื้นที่ตัวอย่างนี้ การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทำการปราบปรามการปลูกกัญชาอย่างได้ผล แต่ไม่สามารถทำลาย หรือยับยั้งการลักลอบค้ากัญชาของขบวนการค้ากัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปการเมืองเรื่องกัญชา

การเมืองเรื่องกัญชาในบั้นนี้ ผู้วิจัยได้นำหน่วยของการวิเคราะห์ หรือชนชั้นนำท้องถิ่น ซึ่งถูกจำแนกออกตามระดับของบทบาทที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา เป็น 3 กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มชนชั้นนำที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมืองท้องถิ่น และพ่อค้านักธุรกิจ รวมอยู่ด้วยทั้งสิ้น

การเมืองเรื่องกัญชา จึงเป็นปรากฏการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีการใช้อำนาจ และอิทธิพลโดยชนชั้นนำเหล่านั้น ทั้งในกลุ่มเดียวกันและระหว่างกลุ่ม โดยมีจุดมุ่งหมายของการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ หรืออำนาจประโยชน์จากการค้ากัญชาแก่ตนเองและพวกพ้อง

* ทุกรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ในภาคผนวก ฉ.

ผู้วิจัยได้จำแนกหัวข้อการศึกษาออกเป็นประเด็นย่อย ๆ โดยมุ่งที่จะแสดงปรากฏการณ์เกี่ยวกับการใช้อำนาจและอิทธิพลระหว่างชนชั้นนำแต่ละกลุ่มแต่ละประเภท โดยพยายามแยกแยะบทบาทและจุดมุ่งหมายของบุคคลที่เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชาเหล่านั้นว่ากระทำการโดยใช้อำนาจและอิทธิพลต่อบุคคลอื่น โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อต้องการให้เขาตอบสนองแก่ตน หรือพวก โดยกระทำการใด ๆ ให้เป็นผลประโยชน์ใน เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้ากัญชาของตน หรือผู้อื่นที่ตนเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ

จากการศึกษาทำให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นตำรวจหลายนายมีขอบเขตของการใช้อำนาจ และอิทธิพล โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ในการแสวงประโยชน์จากการค้ากัญชาได้อย่างกว้างขวางและเป็นกลุ่มเดียวในท้องถิ่นที่มีพฤติการณ์ทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่อย่างยิ่ง เป็นทั้งตัวการและผู้สนับสนุนขบวนการค้ากัญชา และบุคลากรตำรวจจำนวนไม่น้อยจึงตกอยู่ภายใต้การใช้อิทธิพลของขบวนการค้ากัญชา

การใช้อำนาจ และอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นก็มีลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐมีบทบาทเป็นทั้งตัวการและผู้สนับสนุนการค้ากัญชา กลุ่มนี้แม้จะไม่มีอำนาจหน้าที่ แต่ก็มีอำนาจทางการเมืองอันมีอิทธิพลในการควบคุมการบริหารงานขององค์กรท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสูงในด้านความสัมพันธ์ส่วนตัว อันเป็นอำนาจอ้างอิงอย่างหนึ่งที่สามารถใช้อิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ระดับล่างได้ และหากเป็นนักการเมืองที่มีบทบาทในระดับชาติด้วยแล้ว ความสามารถในการใช้อำนาจและอิทธิพลจึงมีอยู่มากมาย นักการเมืองจึงมักมีบทบาทในการอุปถัมภ์ผู้ค้าว่าเสมอ โดยได้รับการสวามิภักดิ์เป็นการตอบแทน นักการเมืองที่เป็นนักค้ากัญชาจึงสามารถค้ากัญชาได้โดยมีลูกน้องเป็นผู้ดำเนินการแทน และตนเองอยู่ในฐานะผู้พิทักษ์ และหากนักการเมืองที่เป็นพ่อค้านักธุรกิจด้วยแล้ว อำนาจและอิทธิพลในการแสวงประโยชน์จากขบวนการค้ากัญชาจึงใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง

การใช้อำนาจและอิทธิพลของผู้ที่เป็นพ่อค้านักธุรกิจและมีบทบาทในการค้ากัญชามักจะถูกใช้ไปในลักษณะของอิทธิพลทางการค้ากัญชาคือ การมีอำนาจในการควบคุมขบวนการฯ ในฐานะของนายทุนบงการ หรือนายทุนท้องถิ่น และยังใช้อิทธิพลทางการเงินในการแลกเปลี่ยนกับการสนับสนุนคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยที่บุคคลประเภทนี้มักทำการค้าเป็นอาชีพจึงมีอิทธิพลในขบวนการ

ค้าก็ถูกเอา อำนาจและอิทธิพลทางการเงินของพ่อค้านักธุรกิจ เหล่านี้มีมากพอที่จะจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมค้าก็ถูกเอาและปกป้องคุ้มครองตน และขบวนการได้

ในการใช้อำนาจ และอิทธิพลของชนชั้นนำกลุ่มที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือแก่ขบวนการค้าก็ถูกเอา ก็เช่นเดียวกับการสนับสนุนของบุคคลในกลุ่มชนชั้นนำที่เป็นนักค้าก็ถูกเอา

สำหรับกลุ่มชนชั้นนำกลุ่มสุดท้ายที่กล่าวถึง เป็นกลุ่มที่มีปริมาณมากกว่าทุกกลุ่ม เป็นกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้าก็ถูกเอา และเป็นกลุ่มที่ทำการต่อต้านขบวนการค้าก็ถูกเอาอีกด้วย อำนาจของคนกลุ่มนี้อยู่ที่อำนาจหน้าที่ อันสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปราบปรามทำลายไร้ก็ถูกเอาอย่างได้ผล แต่ก็ไม่สามารถปราบปรามขบวนการค้าก็ถูกเอาได้ดีพอ เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากองค์กรเองและการถูกอิทธิพลครอบงำเจ้าหน้าที่ขององค์กรส่วนหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนนี้จึงเป็นตัวถ่วงดึง และบั่นทอนขีดความสามารถขององค์กรลงด้วย นอกจากนี้อิทธิพลทางความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระดับสูงที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายการปราบปรามก็ถูกเอา ก็เป็นอีกแรงหนึ่ง ในการต้านทานการปราบปรามโดยไม่มีเจตนาที่จะปกป้องขบวนการค้าก็ถูกเอาแต่อย่างใด

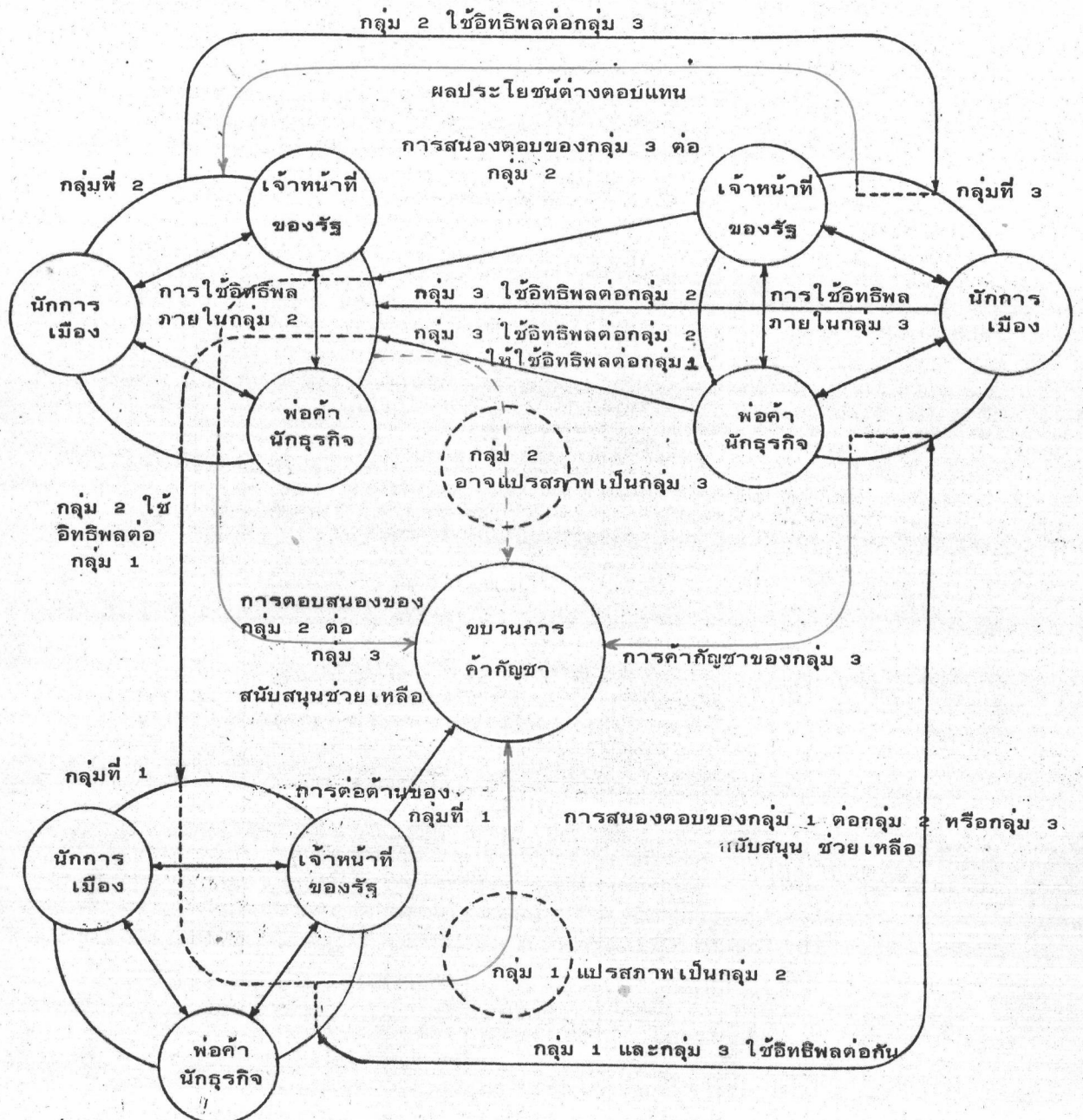
โดยสรุปแล้ว ในพื้นที่จังหวัดวารีวิไล และบรรพตพิสัย การใช้อำนาจ และอิทธิพลของชนชั้นนำท้องถิ่นกลุ่มต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้าก็ถูกเอา และที่ต่อต้านขบวนการค้าก็ถูกเอา เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว ผลของการกระทำเป็นไปในลักษณะที่ยังเอื้ออำนวยต่อการแสวงผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้าก็ถูกเอา

แบบแผนของความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่นกับขบวนการค้าก็ถูกเอา

จากข้อมูลที่กล่าวมาแล้วในบทนี้และจากลักษณะของการใช้อำนาจและอิทธิพลในระหว่างกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่นด้วยกัน และกับขบวนการค้าก็ถูกเอา ผู้วิจัยจึงสามารถที่จะสรุปแบบแผนของความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่น กับขบวนการค้าก็ถูกเอา ได้ในลักษณะที่เป็นแผนภูมิที่ 10 ซึ่งขยายความโดยแผนภูมิที่ 10/1 , 10/2 และ 10/3 ดังนี้

แผนภูมิที่ 10

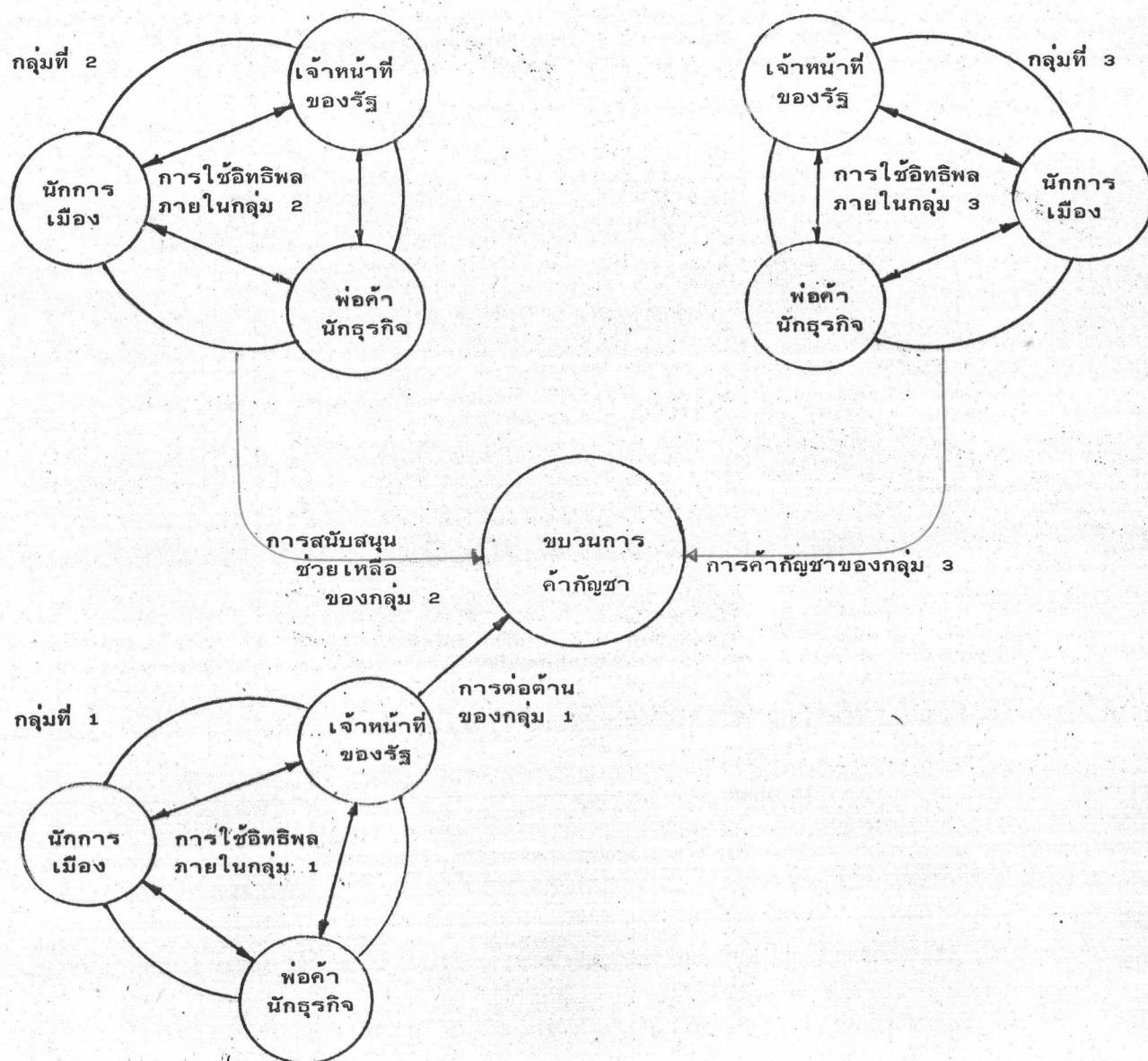
แผนภูมิแสดงแบบแผนความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่นในการค้ากัญชา



- กลุ่มที่ 1 ชนชั้นนำที่ไม่เกี่ยวข้องกับขบวนการฯ และเป็นกลุ่มต่อต้านขบวนการฯ
- กลุ่มที่ 2 ชนชั้นนำผู้สนับสนุนช่วยเหลือ เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการฯ
- กลุ่มที่ 3 ชนชั้นนำที่เป็นนักค้ากัญชา เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการฯ

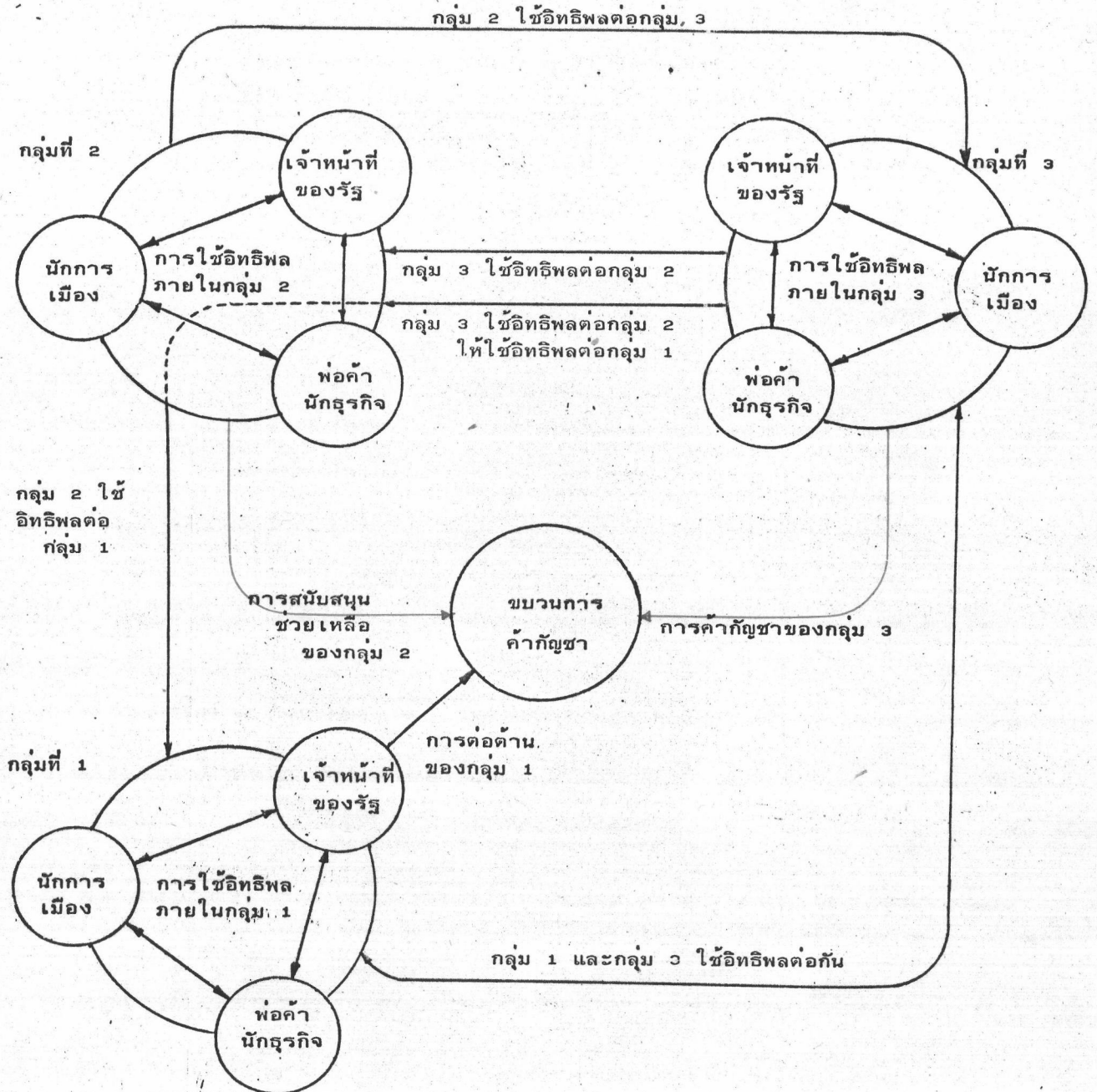
แผนภูมิที่ 10/1

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มชนชั้นนำกับขบวนการค้ากัญชา



- กลุ่มที่ 1 ชนชั้นนำที่ไม่เกี่ยวข้องกับขบวนการฯ และเป็นกลุ่มต่อต้านขบวนการฯ
- กลุ่มที่ 2 ชนชั้นนำผู้สนับสนุนช่วยเหลือ เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการฯ
- กลุ่มที่ 3 ชนชั้นนำที่เป็นนักค้ากัญชา เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการฯ

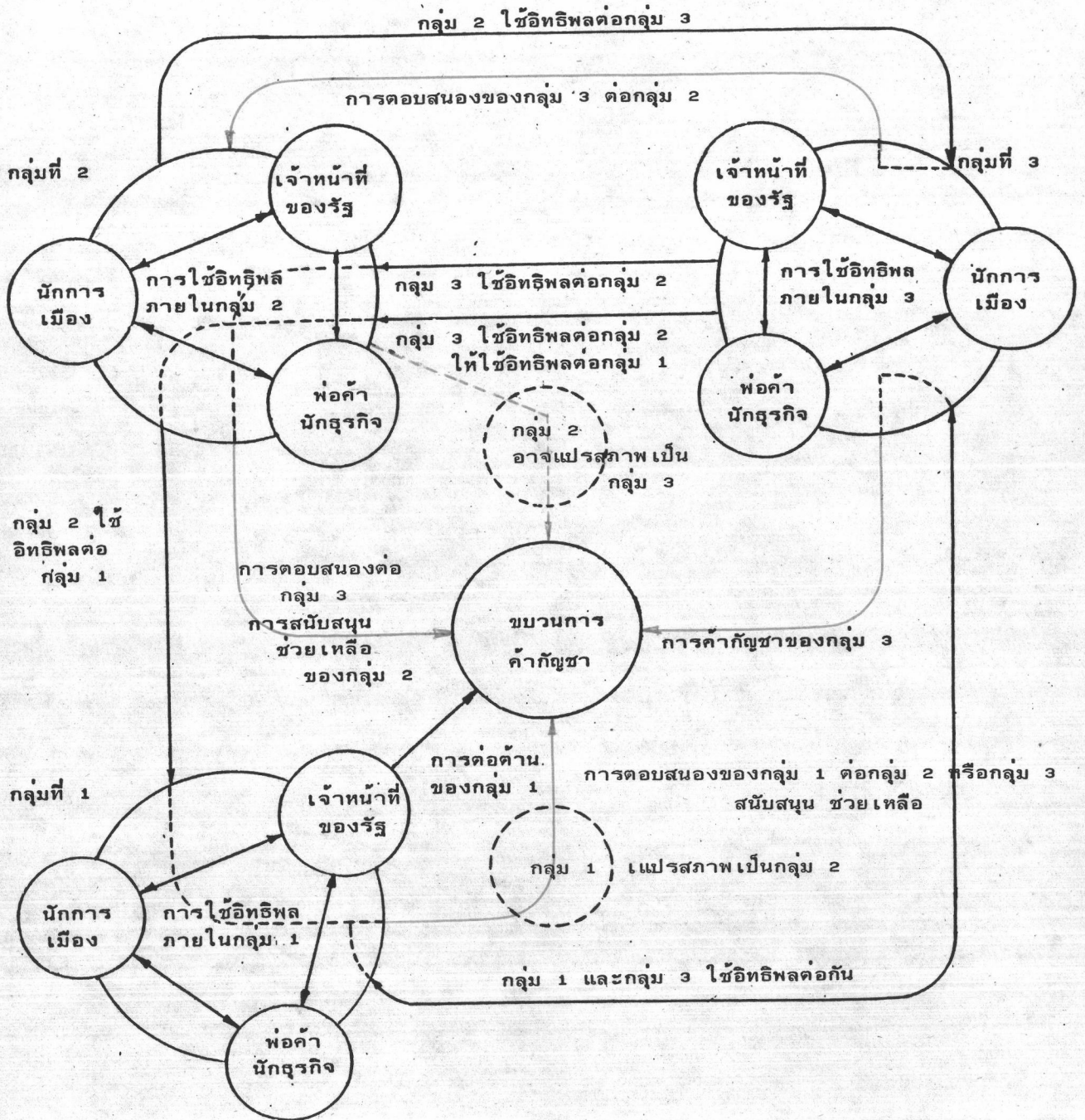
แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของการใช้อิทธิพลระหว่างกลุ่มชนชั้นนำกับขบวนการค้ากัญชา



หมายเหตุ : แสดงการใช้อิทธิพลระหว่างกลุ่มชนชั้นนำด้วยเส้นลูกศรสีดำ

แผนภูมิที่ 10/3

แผนภูมิแสดงการตอบสนองต่อการใช้อิทธิพลระหว่างกลุ่มชนชั้นนำกับขบวนการค้ากัญชา



หมายเหตุ : แสดงการตอบสนองต่อการใช้อิทธิพลด้วยเส้นลูกศรสีแดง

จากแผนภูมิที่ 10 ซึ่งเป็นแบบแผนของความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลที่สามารถที่จะอธิบายโดยสรุปให้เข้าใจถึงปรากฏการณ์ที่เป็น "การเมือง เรื่อง กัญชา" ได้ดังนี้ คือ

1. ในสังคมท้องถิ่น มีกลุ่มชนชั้นหน้าที่จำแนกตามระดับความเกี่ยวพัน กับขบวนการค้า กัญชา ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มชนชั้นหน้าที่ไม่มีส่วน เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา และเป็น กลุ่มที่ต่อต้านขบวนการค้ากัญชา

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มชนชั้นหน้าที่สนับสนุน ช่วยเหลือ ขบวนการค้ากัญชา และมี ลักษณะ เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชา

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มชนชั้นหน้าที่เป็นนักค้ากัญชา และเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการ ค้ากัญชา

กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จำแนกออกตามแนวความคิดของการศึกษา มิได้เป็นการ แบ่งแยกกัน เป็นกลุ่ม ๆ ที่เห็นได้ชัดในทางสังคมท้องถิ่นแต่อย่างใด

2. ในแต่ละกลุ่มเหล่านี้ ต่างมีชนชั้นหน้าที่เป็นผู้กระทำทางการเมืองที่สำคัญอยู่ 3 ประเภทคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมือง และพ่อค้านักธุรกิจคนเหล่านี้อาจเกี่ยวพันกันในข่ายใย ทางสังคม และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะต่าง ๆ แต่ละคนอาจจะรู้หรือไม่ว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีบทบาท ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชาหรือไม่ อย่างไร

3. ในระหว่างกลุ่มต่อกลุ่มดังกล่าวนี้ ก็มีความสัมพันธ์กันในข่ายใยทางสังคม และมี ปฏิสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะต่าง ๆ โดยที่แต่ละคนอาจจะรู้หรือไม่ว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีบทบาทในการ เกี่ยวข้อง กับขบวนการค้ากัญชาหรือไม่ และอย่างไรบ้าง

4. มีขบวนการค้ากัญชาที่เกี่ยวข้อง กับการค้ากัญชาของบุคคลหรือ กลุ่มในท้องถิ่นโดย บุคคลหรือกลุ่มในท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชานั้น

5. กลุ่มบุคคลที่เป็นนักค้ากัญชาต่างดำเนินภารกิจที่ต่าง เพื่อทำการค้ากัญชา ความสัมพันธ์ที่ชนชั้นหน้าที่เหล่านี้มีต่อกันอาจเป็นลักษณะของการร่วมมือ การแข่งขัน การแบ่งปันหรือลักษณะ อื่น ๆ ในการค้ากัญชา และในความสัมพันธ์เหล่านี้มีการใช้อิทธิพลโดยวิธีการต่าง ๆ กันอีกด้วย เพื่อที่จะแสวงประโยชน์สูงสุด หรือให้สูญเสียน้อยที่สุด

6. ความสัมพันธ์เฉพาะในกลุ่มของนักค้ากัญชา ตลอดจนการใช้อิทธิพลเพียงเฉพาะใน ขอบข่ายของกลุ่มไม่สามารถ เป็นผลให้ขบวนการค้ากัญชาประสบความสำเร็จได้ดีพอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องขยายความสัมพันธ์ออกไปสู่ชนชั้นในกลุ่มอื่น ๆ และโดยเฉพาะกลุ่มที่มีขีดความสามารถในการ สนับสนุนช่วยเหลือขบวนการค้ากัญชาของตนได้ ทั้งนี้โดยอาศัยช่องทางติดต่อผ่านข่ายใยทางสังคม ประกอบกับการใช้อิทธิพลวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ อันจะทำให้ขบวนการ ค้ากัญชาประสบความสำเร็จและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

7. กลุ่มชนชั้นนำที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือขบวนการค้ากัญชา เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อ ขบวนการค้ากัญชา เนื่องจากมีขีดความสามารถในการสนับสนุนช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาแก่ ขบวนการค้ากัญชาได้ เมื่อกลุ่มที่ 3 สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มที่ 2 และต่างก็มีอิทธิพลต่อการ แลกเปลี่ยนประโยชน์ต่างตอบแทนจึงเกิดขึ้น ทั้งสองกลุ่มจึงสามารถแสวงประโยชน์จากขบวนการ ค้ากัญชาได้ ในขณะที่การร่วมมือ การแข่งขัน การแบ่งปัน หรือแม้แต่การทำลายซึ่งกันและกันของ แต่ละข่ายงาน หรือขบวนการยังคงดำรงอยู่ ความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่ม และระหว่างกลุ่มของ กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 2 จึงไม่เป็นเอกภาพ

8. กลุ่มชนชั้นนำกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชาและ เป็นกลุ่มที่คล้ายอำนาจกลุ่มที่ 2 และยังคงดำเนินปรายปรามขบวนการค้ากัญชา กลุ่มนี้จึง เป็นกลุ่มที่มี อำนาจ และอิทธิพลต่อขบวนการค้ากัญชาอย่างยิ่ง ในขณะที่เดียวกันกลุ่มที่ 3 พยายามใช้อิทธิพลต่อ กลุ่มนี้โดยวิธีการต่าง ๆ กันและยังใช้อิทธิพลผ่านกลุ่มที่ 2 ให้ใช้อิทธิพลต่อกลุ่มที่ 1 อีกทางหนึ่ง ด้วย

9. ผลของการใช้อำนาจ และอิทธิพลในกลุ่มและระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กับ ขบวนการค้ากัญชาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งนั้น ปรากฏว่า จากการสนับสนุนช่วยเหลือของกลุ่มที่ 2 ต่อขบวนการค้ากัญชา ทำให้กลุ่มที่ 2 มีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชาอย่างแท้จริง โดยการสนับสนุนช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวกแก่นักค้ากัญชาโดยได้รับประโยชน์ต่างตอบแทน และจากความใกล้ชิดกับขบวนการฯ เป็นอย่างมากจึงทำให้บุคคลบางคนในกลุ่มที่ 2 นี้ แปรบทบาท เป็นนักค้ากัญชา ซึ่งหมายถึงการก้าวไปอยู่ในขอบข่ายของกลุ่มที่ 3 และมีพฤติกรรมคล้ายคลึง กับ บุคคลอื่น ๆ ในกลุ่มที่ 3 ที่มีสถานภาพเช่นเดียวกัน

จากการใช้อิทธิพลของกลุ่มที่ 3 ประกอบกับการใช้อิทธิพลของกลุ่มที่ 2 ที่ถูกผลักดันมาจากกลุ่มที่ 3 เป็นผลให้บุคคลบางคนในกลุ่มที่ 1 แปรเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้สนับสนุนขบวนการค้ากัญชา ซึ่งหมายถึงการก้าวไปอยู่ในขอบข่ายของกลุ่มที่ 2 และมีพฤติการณ์คล้ายคลึงกับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่มที่ 2 ที่มีสถานภาพเช่นเดียวกัน

จากการไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มอื่น และยังเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการต่อต้านและปราบปรามขบวนการค้ากัญชา ทำให้ขบวนการค้ากัญชียบางส่วนประสบปัญหาในการดำเนินงาน แต่จากการสนับสนุนช่วยเหลือ ของชนชั้นนำท้องถิ่นจำนวนหนึ่ง ประกอบกับความสามารถในการค้ากัญชา จึงเป็นผลให้ขบวนการค้ากัญชียังคงดำรงอยู่ และประสบความสำเร็จมากกว่าล้มเหลว และบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา โดยเฉพาะที่เป็นชนชั้นนำนั้นส่วนใหญ่ได้รับผลในทางที่เป็นคุณแทบทั้งสิ้น เช่น มีตำแหน่งที่ตติขึ้นอันทำให้อำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น มีฐานะมั่งคั่งอันสามารถใช้ในการสร้างฐานอำนาจทางเศรษฐกิจ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจทางการเมืองได้ดีขึ้น ซึ่งจะ เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการใช้อำนาจและอิทธิพลในการแสวงประโยชน์และอำนาจประโยชน์แก่ขบวนการค้ากัญชาได้ดียิ่งขึ้น